

*Strategia
Rozwiązywania
Problemów
Społecznych
dla Gminy Tarczyn*

PROJEKT

opracowana przez:
PPUH „BaSz”

przy współpracy

Urzędu Miejskiego w Tarczynie
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarczynie

Tarczyn 2008

Spis treści

CZĘŚĆ I

1.	Wstęp	str.	4
1.1.	Podstawy i cel opracowania	str.	4
1.2.	Procedura przygotowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn	str.	5
1.3.	Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	str.	6
1.4.	Kierunki rozwoju regionu	str.	16
	Diagnoza problemów społecznych Gminy Tarczyn		
2.	Charakterystyka Gminy Tarczyn	str.	18
2.1.	Informacja ogólne	str.	18
2.2.	Sytuacja demograficzna Gminy	str.	20
2.3.	Infrastruktura społeczna	str.	21
2.4.	Infrastruktura techniczna	str.	26
2.5.	Gospodarka	str.	27
3.	Charakterystyka problemów społecznych Gminy Tarczyn	str.	30
3.1.	Obszary problemów objęte pomocą socjalną zgodnie z Ustawą „o pomocy społecznej”	str.	30
3.1.1.	Ubóstwo	str.	30
3.1.2.	Sieroctwo	str.	32
3.1.3.	Bezdomność	str.	32
3.1.4.	Bezrobocie	str.	33
3.1.5.	Niepełnosprawność	str.	36
3.1.6.	Długotrwała lub ciężka choroba	str.	38
3.1.7.	Przemoc w rodzinie	str.	39
3.1.8.	Ochrona macierzyństwa lub wielodzietności	str.	41
3.1.9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	str.	43
3.1.10.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	str.	45
3.1.11.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	str.	45
3.1.12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	str.	45
3.1.13.	Alkoholizm i narkomania	str.	47
3.1.14.	Wystąpienie zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	str.	51
3.1.15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	str.	52
3.2.	Pozostałe problemy społeczne występujące w Gminie Tarczyn	str.	52
3.2.1.	Problemy dzieci i młodzieży	str.	52
3.2.2.	Problemy ludzi starszych	str.	53
3.2.3.	Problem czasu wolnego i wypoczynku	str.	53
4.	System pomocy społecznej w Gminie Tarczyn	str.	54
4.1.	Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	str.	54

4.2. Pozostałe instytucje zajmujące się pomocą społeczną	str.	58
5. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn	str.	58

CZĘŚĆ II

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn

1. Konsultacje społeczne	str.	60
1.1. Wnioski z przeprowadzonych ankiet „Identyfikacja problemów społecznych w Gminie Tarczyn”	str.	60
1.2. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn	str.	62
2. Wizja rozwoju oraz cele główne i pośrednie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	str.	63
3. Kierunki działań i zadania na lata 2008-2013	str.	68
4. Wdrażanie i monitoring realizacji strategii	str.	73
5. Potencjalne źródła finansowania	str.	75
6. Wykaz materiałów źródłowych	str.	75

Część I

1. WSTĘP

1.1. Podstawy i cel opracowania

W związku ze wstąpieniem Polski w struktury Unii Europejskiej przed władzami samorządowymi postawiono nowe zadania wynikające z prowadzenia polityki regionalnej. Również sfera społeczna należy do zadań lokalnych samorządów. Od dnia 1 maja 2004 roku w Polsce obowiązuje nowa ustawa o „Pomocy społecznej” – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593), która reguluje sprawy związane z realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej.

Opracowanie gminnej „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” ma służyć ukierunkowaniu działania lokalnych władz i instytucji opieki społecznej dla poprawy jakości życia mieszkańców gminy. W art. 17 ust. 1. znajduje się zapis o obowiązkach Gminy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka; ...”.

Celem Strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku bieżącej jego działalności), Urzędu Miejskiego, Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz instytucji i organizacji współpracujących z GOPS. Druga część Strategii ma określić kierunki strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów społeczności lokalnej (m.in. bezrobocia i problemów z zatrudnieniem, pomocy na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, osób niepełnosprawnych, starszych, rodzin i dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi itd.), wskazanie skutecznych kierunków działań dla ich rozwiązywania, a także ustalenie współpracy instytucjonalnej dla poszczególnych problemów społecznych.

Kolejnym etapem jest stworzenie optymalnego programu działania. Pomoc ma opierać się nie tylko na wsparciu materialnym, ale i pomocy psychologicznej (wsparciu w umacnianiu postaw aktywnych), ścisłej współpracy instytucji i organizacji społecznych.

Opracowywany przez gminę dokument musi spełniać również poniższe warunki:

- być zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy ,
- kształtować aktywny model polityki społecznej w Mieście i Gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu).
- zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

„Strategia” ma być konsekwencją unijnych dokumentów: Strategii Lizbońskiej (marzec 2000) oraz celów nicejskich (grudzień 2000), które stanowią konkretyzację ogólnych założeń lizbońskich w zakresie integracji społecznej. Najważniejszymi

celami w tym zakresie są:

- zapewnienie wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobieganie ryzyku „wykluczenia”,
- pomoc dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

Działania zawarte w „Strategii” pozwolą na zminimalizowanie przyczyn tkwiących w sferze społecznej i psychologicznej, pomogą skuteczniej rozwiązywać problemy grup docelowych i rozszerzą pomoc instytucjonalną.

1.2. Procedura przygotowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn poprzedzone zostało spotkaniem przedstawicieli środowisk i grup społecznych oraz instytucji z terenu Gminy – odbyły się Warsztaty Planowania Strategicznego. Podstawę opracowania stanowiły materiały źródłowe (praca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miejskiego) oraz materiały będące wynikiem badań ankietowych różnych środowisk, a także informacje z działających na terenie Gminy instytucji społecznych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali Gminy.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej na terenie Gminy Tarczyn. W ramach prac strategicznych dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Osobą odpowiedzialną za realizację zadań zawartych
w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn”
będzie Burmistrz Tarczyna – Pani Barbara Galicz.

1.3. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Ustawa o pomocy społecznej

Obowiązująca od 1 maja 2004 roku „Ustawa o pomocy społecznej” (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z dn. 12.03.2004 r. z późn.zm), określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej;
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy (Art. 2.1.) ***pomoc społeczna*** jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (Art. 3.1.).

Ustawa określa przypadki, w których udziela się pomocy społecznej osobom i rodzinom. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu (Art.7):

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej i ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U z 2006r. Nr 139 poz.992 z późn. zm)

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system świadczeń pozaubezpieczeniowych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Ustawa weszła w życie z dniem 1 maja 2004 roku. Od tej daty Ośrodki Pomocy Społecznej przejęły część zobowiązań Zakładów Ubezpieczeń Społecznych dotyczących wypłaty zasiłków rodzinnych i dodatków do nich. Ustawa określa warunki nabycia prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie uczącej się.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- samotnego wychowywania dziecka;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego;
- rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych reguluje nowy system świadczeń.

2. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn.zm.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym wychodzi naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Stwarza przede wszystkim szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Zapis ustawy kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Nowa regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności:

- osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności,
- osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
- osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej,
- osób chorych psychicznie,
- długotrwale bezrobotnych,
- zwalnianych z zakładów karnych mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

Tym osobom nowa ustawa oferuje zatrudnienie socjalne, rozumiane jako uczestnictwo w „inkubatorach społecznych” – Centrach Integracji Społecznej – lub jako wspierane zatrudnienie socjalne u przedsiębiorców, w Centrach Integracji Społecznej, bądź w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni.

Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu. Wsparcie może polegać na skierowaniu danej osoby przez Powiatowy Urząd Pracy do pracy u przedsiębiorcy. W tej sytuacji pracodawca zobowiązuje się do zatrudnienia danej osoby przez okres do 18 miesięcy, zaś Powiatowy Urząd Pracy do refundowania ze środków Funduszu Pracy przedsiębiorcy części wynagrodzenia przez pierwsze 12 miesięcy zatrudnienia takiej osoby.

Nowa ustawa powołuje do życia Centra Integracji Społecznej, w których osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, np. bezdomne lub uzależnione od alkoholu, będą mogły liczyć na zatrudnienie socjalne. Osoby te będą przebywały w centrach od 1 do 1,5 roku oraz będą otrzymywały pieniądze za wykonywaną pracę. W pierwszym miesiącu pracy wynagrodzenie będzie równe 40% zasiłku dla bezrobotnych, a w okresie do jednego roku – 80% zasiłku.

3. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,

- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

4. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (na podstawie odrębnych przepisów) lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

- Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.
- Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

- warsztatach terapii zajęciowej - wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia;
- turnusach rehabilitacyjnych - zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

5. Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z 2003 r.)

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.

Obszary, które reguluje ustawa to:

- prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego),
- uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego),
- nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego,
- wolontariat.

6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz. 473)

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną,
- ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w kraju,

- ograniczanie dostępności alkoholu,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 179 poz.1485 z późn.zm)

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych Gminy . Obejmują one:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii (w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych),
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

8. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U.Nr 180 poz.1493)

Do zadań własnych Gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

9. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 roku (Dz. U. z 19.10.2007, Nr 192, poz. 1378)

Ustawa określa zasady:

- 1) postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna,
- 2) przyznawania alimentów dla osób samotnie wychowujących dzieci, uprawnionych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna.

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej:

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE)
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999r. ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE)

Dokumenty programowe:

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Priorytety zawarte w Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku i brzmią następująco:

- W zakresie realizacji **prawa do edukacji:**
 - Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
 - Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
 - Upowszechnianie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
 - Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
 - Upowszechnianie kształcenia ustawicznego;
- W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego:**
 - Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowalny i wymaga podjęcia natychmiastowych, zdecydowanych działań,
 - Ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowych tak, aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE;
- W zakresie działań dotyczących realizacji **prawa do pracy:**
 - Ograniczenie bezrobocia długookresowego,
 - Zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
 - Zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy;
- W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia:**
 - Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
 - Upowszechnianie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
 - Zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego;
- W zakresie realizacji **innych praw społecznych:**
 - Zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
 - Zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
 - Rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
 - Zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
 - Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
 - Zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

W dniu 6 września 2005 r. został przyjęty przez Radę Ministrów Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013, który jest strategią obejmującą całokształt działań rozwojowych kraju, bez względu na pochodzenie środków finansowych (środki UE i środki krajowe), zawiera cele i kierunki działania dla organów państwa ukierunkowane na realizację długofalowej strategii integracji Polski z krajami UE, określającej miejsce Polski w Unii i polską wizję jej rozwoju.

Cele strategiczne określone w projekcie Narodowego Planu Rozwoju:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.
- Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów oraz wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Priorytety Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013:

- Inwestycje:

- *Wspieranie gospodarki opartej na wiedzy,*
- *Przebudowa otoczenia działania przedsiębiorstw,*
- *Poprawa stanu środowiska przyrodniczego,*
- *Usprawnienie infrastruktury technicznej i zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego,*
- *Tworzenie nowoczesnej sieci transportowej,*
- *Rozwój infrastruktury miast i obszarów wiejskich;*
- **Zatrudnienie:**
 - *Zwiększenie poziomu zatrudnienia (podaż),*
 - *Wspieranie tworzenie nowych miejsc pracy,*
 - *Modernizacja organizacji i funkcjonowania rynku pracy i jego instytucji;*
- **Eksport:**
 - *Poprawa warunków eksportu,*
 - *Promocja eksportu;*
- **Przedsiębiorczość:**
 - *Poprawa efektywności przedsiębiorstw,*
 - *Współpraca i integracja przedsiębiorstw;*
- **Innowacyjność:**
 - *Postęp organizacyjno-techniczny,*
 - *Innowacyjność w regionach,*
 - *Komercjalizacja badań naukowych i prac rozwojowych;*
- **Ochrona rynku:**
 - *Ochrona reguł konkurencji,*
 - *Wzmacnianie mechanizmów rynkowych w gospodarce,*
 - *Pomoc publiczna;*
- **Integracja społeczna:**
 - *Ograniczenie wykluczenia społecznego,*
 - *Budowanie kapitału społecznego,*
 - *Wsparcie rodzin:*
 - *Tworzenie i rozwijanie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci,*
 - *Rozwijanie sieci placówek edukacyjnych i instytucji kultury dla dzieci i młodzieży,*
 - *Budowanie pozytywnego wizerunku rodziny;*
- **Wiedza i kompetencje:**
 - *Wyższy poziom kształcenia,*
 - *Zwiększenie dostępu do edukacji:*
 - *Alternatywne formy edukacji przedszkolnej,*
 - *Wyrównywanie szans uczniów,*
 - *Zwiększenie dostępu do kształcenia na poziomie szkół wyższych,*
 - *Wspieranie kształcenia ustawicznego,*
 - *Powszechna edukacja teleinformatyczna;*
- **Aktywizacja i mobilność:**
 - *Poprawa dostępności mieszkań,*
 - *Integracja systemów transportowych,*
 - *Poprawa warunków bezpiecznego życia:*
 - *Systemy zapobiegania katastrofom,*
 - *Poprawa skuteczności i jakości leczenia,*
 - *Opieka nad osobami w podeszłym wieku;*
- **Gospodarowanie przestrzenią:**
 - *Racjonalne gospodarowanie przestrzenią,*
 - *Zapewnianie bezpieczeństwa ekologicznego kraju,*
 - *Sprawiedliwy dostęp do zasobów naturalnych.*

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010

Obszar I. Szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane pićm alkoholu.

Cel 1. Zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholu przez młodzież.

Cel 2. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej.

Cel 3. Zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.

Obszar II. Szkody zdrowotne i rozwojowe spowodowane pićm alkoholu przez dorosłych.

Cel 1. Zwiększenie wiedzy na temat wpływu alkoholu na zdrowie wśród lekarzy i innych przedstawicieli systemu ochrony zdrowia.

Cel 2. Zmniejszenie rozmiarów populacji osób pijących szkodliwie i ryzykownie.

Cel 3. Redukcja odsetka kobiet pijących alkohol w okresie ciąży i karmienia piersią.

Cel 4. Zwiększenie wykrywalności problemów i szkód zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu u pacjentów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Obszar III. Uszkodzenia zdrowia związane z uzależnieniem od alkoholu.

Cel 1. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu.

Cel 2. Zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnienia.

Cel 3. Poprawa funkcjonowania zdrowotnego i społecznego osób uzależnionych utrzymujących abstynencję.

Cel 4. Zwiększenie odsetka osób uzależnionych od alkoholu korzystających z pomocy i wsparcia środowisk samopomocowych (klubów abstynenckich i AA).

Cel 5. Skrócenie okresu od wystąpienia uzależnienia do podjęcia interwencji specjalistycznej.

Obszar IV. Szkody zdrowotne i psychospołeczne osób żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym w tym przemoc domowa

Cel 1. Poprawa sytuacji psychospołecznej osób współuzależnionych poprzez zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy.

Cel 2. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cel 3. Zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym członków rodzin dotkniętych alkoholizmem.

Cel 4. Poprawa sytuacji psychospołecznej Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

Obszar V. Zaburzenia zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin alkoholowych.

Cel 1. Poprawa jakości i zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i pomocy psychospołecznej dla dzieci alkoholików.

Cel 2. Zwiększenie odsetka dzieci z rodzin alkoholowych objętych profesjonalną pomocą specjalistyczną.

Obszar VI. Przestępstwa i wykroczenia spowodowane przez osoby nietrzeźwe, w szczególności przez nietrzeźwych kierowców.

Cel 1. Zmniejszenie ilości wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych użytkowników dróg, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Cel 2. Zmniejszenie ilości nietrzeźwych kierowców na drogach.

Cel 3. Zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe.

Cel 4. Zmniejszenie ilości przestępstw i wykroczeń powodowanych przez osoby nietrzeźwe.

Obszar VII. Szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu.

Cel 1. Oszacowanie rzeczywistych rozmiarów szkód ekonomicznych związanych z używaniem alkoholu.

Cel 2. Zmniejszenie szkód ekonomicznych w środowisku pracy powodowanych przez nietrzeźwych pracowników.

Cel 3. Zmniejszenie innych szkód ekonomicznych spowodowanych nietrzeźwością.

Obszar VIII. Niewystarczająca wiedza i szkodliwe postawy społeczne wobec problemów alkoholowych i metod ich rozwiązywania.

Cel 1. Zwiększenie wiedzy na temat problemów oraz kosztów społecznych i ekonomicznych związanych z pićm alkoholu a także kształtowanie postaw i przekonań społecznych wspierających

racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w codziennym życiu.

Cel 2. Utrwalanie w społeczeństwie przekonania, że alkohol jest specyficznym towarem, innym niż pozostałe, który generuje znaczne ryzyko oraz szereg poważnych problemów i szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych obciążających całą populację.

Obszar IX. Nadmierna dostępność i promocja napojów alkoholowych.

Cel 1. Zmniejszenie ilości przypadków naruszania przepisów prawnych regulujących obrót alkoholem.

Cel 2. Ograniczanie ilości punktów sprzedaży napojów wysokoprocentowych oraz godzin sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel 3. Zmniejszenie negatywnego wpływu polityki fiskalnej na poziom spożycia alkoholu.

Cel 4. Ograniczanie reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Obszar X. Ryzykowne wzory picia i wysoki poziom spożycia alkoholu.

Cel 1. Zmiana struktury spożycia alkoholu na rzecz napojów niskoprocentowych.

Cel 2. Zmniejszanie odsetka osób o wysokim i ryzykownym poziomie konsumpcji alkoholu (10 litrów 100% alkoholu wśród mężczyzn oraz 7,5 litra 100% w grupie kobiet).

Cel 3. Zmniejszenie średniego spożycia alkoholu w populacji.

Strategia Antynarkotykowa UE (2005-2012)

Strategia Antynarkotykowa opiera się przede wszystkim na podstawowych zasadach prawa UE i w każdym względzie przestrzega podstawowych zasad Unii, takich jak: szacunek dla godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, solidarności, zasad państwa prawnego i praw człowieka. Ma na celu ochronę i podniesienie poziomu dobrobytu społeczeństw i jednostek, ochronę zdrowia publicznego, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego i przyjęcie zrównoważonego, zintegrowanego podejścia do problemu narkotyków.

Polityka europejska określa dwa ogólne cele w odniesieniu do narkotyków:

1. UE ma na celu przyczynianie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia, dobrobytu i spójności społecznej poprzez uzupełnienie działań Państw Członkowskich skierowanych na zapobieganie i ograniczanie spożycia narkotyków, uzależnienia od oraz szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków.
2. UE i jej Państwa Członkowskie mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa dla ogółu społeczeństwa poprzez podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie produkcji narkotyków, transgranicznej nielegalnej handlowi narkotykami i nielegalnemu wykorzystaniu prekursorów oraz poprzez zintensyfikowanie działań zaradczych skierowanych przeciwko przestępczości związanej z narkotykami z wykorzystaniem skutecznej współpracy w ramach wspólnego podejścia.

Strategia określa cele stawiane do osiągnięcia poprzez realizację działań antynarkotykowych:

- **Ograniczenie popytu** - wymierne zmniejszenie zażywania narkotyków, uzależnienia oraz szkód zdrowotnych i zagrożeń społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków poprzez opracowanie i usprawnienie skutecznego i zintegrowanego, wszechstronnego systemu zmniejszania popytu opartego na wiedzy, z uwzględnieniem zapobiegania, wczesnej interwencji, leczenia, redukcji szkód, rehabilitacji i środków społecznej reintegracji w ramach Państw Członkowskich UE. Środki mające na celu zmniejszenie popytu na narkotyki muszą uwzględniać problemy zdrowotne i społeczne spowodowane zażywaniem nielegalnych środków psychoaktywnych i zażywaniem różnego rodzaju narkotyków w połączeniu z legalnymi środkami psychoaktywnymi takimi jak tytoń, alkohol i leki,
- **Ograniczenie podaży** - wymierne zwiększenie wydajności, skuteczności i wiedzy nt. interwencji organów ścigania oraz działań UE i jej Państw Członkowskich wymierzonych w produkcję, nielegalny handel, niezgodne z prawem wykorzystanie prekursorów, z uwzględnieniem nielegalnego wykorzystania prekursorów narkotyków syntetycznych przywożonych do UE, nielegalny handel narkotykami i finansowanie terroryzmu, pranie pieniędzy w związku z przestępczością związaną z narkotykami. Wynik ten powinien zostać osiągnięty poprzez skupienie się na przestępczości zorganizowanej związanej z narkotykami z wykorzystaniem istniejących instrumentów i struktur, a w stosownych przypadkach,

wybierając współpracę regionalną lub tematyczną oraz poszukując środków wzmacniających działania prewencyjne w odniesieniu do przestępczości związanej z narkotykami,

- **Koordinacja** jest kluczem do ustanowienia i realizacji przynoszącej rezultaty strategii antynarkotykowej. Koordinacja polityki antynarkotykowej na poziomie UE powinna mieć miejsce za pośrednictwem Horyzontalnej Grupy Roboczej ds. Narkotyków (HGRN). HGRN powinna regularnie poświęcać uwagę aspektom zewnętrznym polityki antynarkotykowej. Organy krajowe odpowiedzialne za koordynację zagadnień i polityk związanych z narkotykami będą przyczyniać się do praktycznej realizacji planów działań UE w kontekście realizacji programów krajowych,
- **Współpraca międzynarodowa** - wymierne wzmocnienie skutecznej i bardziej widocznej koordynacji pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz pomiędzy nimi a Komisją dla promowania i rozwijania zrównoważonego podejścia do problemu narkotyków i prekursorów w kontaktach z międzynarodowymi organizacjami i państwami trzecimi oraz na międzynarodowych forach. Wzmocnienie to oraz zmierzanie do celu, którym zmniejszenie produkcji i podaży narkotyków w Europie oraz pomoc krajom trzecim w obszarach priorytetowych zmierzająca do zmniejszenia popytu ma narkotyki stanowią integralną część współpracy politycznej i na rzecz rozwoju,
- **Informacje, badania i ocena** - Lepsze zrozumienie problemu narkotyków i opracowanie optymalnej reakcji na to zagadnienie za pomocą wymiernego i stałego rozwijania wiedzy i związanej z nią infrastruktury. Aby jednoznacznie określić korzyści i braki obecnych działań na poziomie UE, należy kontynuować ocenę, która będzie stanowić integralną część podejścia UE do polityki antynarkotykowej.

1.4. Kierunki rozwoju regionu

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Wizja:

Mazowsze konkurencyjnym regionem w układzie europejskim i globalnym

Cel nadrzędny:

Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego podstawą poprawy jakości życia mieszkańców

Obszary priorytetowe:

- Społeczeństwo: edukacja, rynek pracy, ochrona zdrowia, kultura, kultura fizyczna, bezpieczeństwo
- Gospodarka: gospodarka oparta na wiedzy i innowacjach, rozwój przedsiębiorczości, budownictwo mieszkaniowe, inwestycje zagraniczne, rolnictwo i obszary wiejskie
- Terytorium: transport i komunikacja, ochrona środowiska, rozwój miast (rewitalizacja), efektywność struktur przestrzennych (ład przestrzenny), atrakcyjność inwestycyjna, promocja regionu.

Cele długookresowe/strategiczne:

1. Poprawa jakości życia mieszkańców województwa
2. Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie europejskim i globalnym
3. Dążenie do spójności społecznej, przestrzennej i gospodarczej

Cele średniookresowe:

1. Rozwój zasobów ludzkich

- 1.1. Wzrost poziomu wykształcenia i wyrównanie szans edukacyjnych
- 1.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
- 1.3. Wzrost zatrudnienia w regionie i przeciwdziałanie bezrobociu
- 1.4. Doskonalenie jakości kadr
- 1.5. Podniesieni standardów ochrony zdrowia i zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych

- 1.6. Poprawa warunków mieszkaniowych
- 1.7. Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych
- 1.8. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
- 2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki w regionie**
 - 2.1. Rozwój oraz wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw
 - 2.2. Tworzenie i wspieranie efektywnego systemu instytucji otoczenia biznesu
 - 2.3. Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R
 - 2.4. Rozwój regionalnej sieci kooperacyjnych i przepływu nowoczesnych technologii
 - 2.5. Budowa systemu innowacyjnego w regionie
- 3. Stymulowanie funkcji metropolitalnych Warszawy**
 - 3.1. Wzmocnienie powiązań Warszawy z otoczeniem regionalnym. Krajowym i międzynarodowym
 - 3.2. Rozwój i integracja transportu publicznego
 - 3.3. Poprawa sytuacji w zakresie ochrony środowiska i gospodarki komunalnej
 - 3.4. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
 - 3.5. Zahamowanie narastania chaosu w przestrzennym zagospodarowaniu stolicy i jej otoczenia
 - 3.6. Wykorzystanie potencjału endogenicznego OMW do stymulowania rozwoju całego regionu
 - 3.7. Stymulowanie rozwoju m. ST Warszawy i obszaru metropolitalnego poprzez policentryczny rozwój przestrzenny i ożywienie funkcji centrowczych
- 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych**
 - 4.1. Wzmocnienie potencjału ośrodków subregionalnych i małych miast
 - 4.2. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
 - 4.3. Rozwój infrastruktury społecznej
 - 4.4. Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego
 - 4.5. Poprawa dostępności teleinformatycznej, komunikacyjnej i transportu w regionie w tym lotnictwa cywilnego
- 5. Poprawa atrakcyjności regionu. Kształtowanie jego wizerunku oraz promocja**
 - 5.1. Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej w regionie
 - 5.2. Promocja i zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe
 - 5.3. Kreowanie produktu regionu
 - 5.4. Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa
 - 5.5. Integracja regionalna
 - 5.6. Wzmocnienie więzi kulturowo-społecznych w regionie

Program Współpracy Samorządu Województwa Mazowieckiego z Organizacjami Pozarządowymi

Celem Programu jest rozwój społeczno – ekonomiczny Województwa Mazowieckiego, zaspakajanie potrzeb i poprawa warunków oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu poprzez podejmowanie i prowadzenie wspólnych działań samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi.

Obszary współpracy samorządu Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego obejmują sferę zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 *ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Jako priorytetowe dla samorządu Województwa Mazowieckiego zostały określone zadania z następujących obszarów:

I. Promocja zdrowia i polityka społeczna:

1. Aktywizacja środowiska lokalnych na rzecz pomocy i samopomocy społecznej;
2. Działania opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich zagrożonych problemem alkoholowym;
3. Działania na rzecz poprawy warunków życia ludzi starszych na Mazowszu;
4. Działania na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnych w rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych;
5. Działania na rzecz zapobiegania i zwalczania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych;

6. Działania zmierzające do wyrównania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu;
7. Działania edukacyjno-profilaktyczne z zakresu uzależnień od alkoholu;
8. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej;
9. Programy profilaktyczne dla kandydatów na kierowców z zakresu skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
10. Programy szkoleniowe o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla przedstawicieli różnych środowisk zawodowych (psychologów, policji, pedagogów szkolnych, lekarzy, sędziów, prokuratorów, pracowników socjalnych) i samorządowych w zakresie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy;
11. Działania edukacyjne i profilaktyce adresowane do mieszkańców województwa mazowieckiego;
12. Programy szkoleniowe o charakterze edukacyjno-profilaktycznym dla przedstawicieli różnych środowisk zawodowych (psychologów, policji, pedagogów szkolnych, lekarzy, sędziów, prokuratorów, pracowników socjalnych) i samorządowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii;

II. Sport, kultura fizyczna i ratownictwo:

Celem strategicznym współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie sportu, kultury fizycznej i ratownictwa wodnego jest rozwój społeczno – ekonomiczny Mazowsza, zaspakajanie potrzeb i poprawa warunków oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu, a w szczególności przeciwdziałanie patologiom społecznym, zapewnienie edukacji zdrowotnej przede wszystkim dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie czasu wolnego, podniesienie bezpieczeństwa publicznego.

III. Nauka, edukacja, oświata i wychowanie:

1. Przeciwdziałanie dysproporcjom w rozwoju edukacyjnym Mazowsza oraz zwiększenie jego konkurencyjności;
2. Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu;

IV. Kultura, promocja i turystyka:

Celem strategicznym jest pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców Mazowsza, a także pielęgnowanie i rozwijanie ich tożsamości lokalnej i historycznej, która jest integralną częścią tożsamości całego narodu.

V. Rolnictwo i modernizacja terenów wiejskich:

1. Promocja rolnictwa i przetwórstwa w Województwie Mazowieckim;
2. Rozwój rolnictwa zrównoważonego w tym rolnictwa ekologicznego i programów rolnośrodowiskowych w Województwie Mazowieckim;
3. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich;

VI. Ochrona środowiska;

Celem strategicznym w zakresie ochrony środowiska jest polepszenie stanu środowiska Województwa Mazowieckiego oraz aktywizacja społeczności w szczególności zamieszkującej tereny wiejskie oraz małe miasteczka w realizacji wojewódzkiej polityki ekologicznej, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

VII. Strategia, rozwój regionalny i fundusze strukturalne:

1. Działania na rzecz integracji europejskiej, rozwijania kontaktów i współpracy, a także przygotowania Województwa Mazowieckiego do absorpcji i wdrażania Funduszy Strukturalnych w tym opracowanie dokumentów programowych dla Województwa Mazowieckiego i związane z tym konsultacje z partnerami społecznymi;
2. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;

VIII. Polityka rynku pracy:

Celem strategicznym jest podniesienie jakości usług w zakresie ograniczania bezrobocia w Województwie Mazowieckim poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz finansowanie realizowanych programów.

IX. Integracja europejska oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami:

1. Informowanie organizacji pozarządowych o spotkaniach, seminariach, konferencjach, prawodawstwie i inicjatywach Unii Europejskiej, ważnych dla organizacji pozarządowych;

2. Pomoc w nawiązywaniu kontaktów przez mazowieckie organizacje pozarządowe z organizacjami pozarządowymi lub instytucjami zrzeszającymi te organizacje działającymi na terenie regionów partnerskich Województwa Mazowieckiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Piaseczyńskiego

Priorytetowe kierunki rozwoju polityki społecznej w powiecie:

1. Zapobieganie przestępczości dzieci i młodzieży.
2. Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej
3. Tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla rodzin niewydolnych wychowawczo, ofiar przemocy, osób niepełnosprawnych.
4. Ścisła współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej

Strategia Rozwoju Gminy Tarczyn

Misja:

Gmina Tarczyn to znaczący ośrodek produkcji i przetwórstwa owocowo - warzywnego, oferujący atrakcyjne, wyposażone w kompleksową infrastrukturę, tereny pod inwestycje mieszkaniowe, rekreacyjne i pod działalność gospodarczą. Mieszkańcy gminy korzystają z dobrze wyposażonych placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i medycznych. Gmina jest bezpieczna i „przyjazna” dla środowiska naturalnego.

Cele strategiczne:

- I. Gmina Tarczyn – zapleczem mieszkalnym, rekreacyjnym, usługowym i inwestycyjnym dla aglomeracji warszawskiej
- II. Tarczyn – gmina zapewniająca wysoki poziom życia mieszkańców
- III. Gmina Tarczyn – dostawcą owoców, warzyw i kwiatów dla Warszawy i znaczącym producentem przetworów owocowo – warzywnych
- IV. Gmina Tarczyn – przyjazna dla sektora MŚP

Cele operacyjne:

1. Tereny pod inwestycje
2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy
3. Rozbudowa infrastruktury technicznej
4. Poprawa stanu dróg
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa
6. Rozwój przetwórstwa i usług
7. „Inwestowanie w młodych”
8. Poprawa infrastruktury społecznej
9. Wspieranie sektora MSP
10. Pobudzanie aktywności mieszkańców.

Diagnoza problemów społecznych Gminy Tarczyn

2. Charakterystyka Gminy Tarczyn

2.1. Informacje ogólne

Tarczyn to gmina położona w centralnej Polsce, w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie piaseczyńskim. Gmina sąsiaduje z gminami powiatu: grodziskiego - Żabia Wola, pruszkowskiego – Nadarzyn, grójeckiego - Pniewy i Grójec oraz z gminami własnego powiatu - Lesznówola, Piaseczno, Prażmów.

Infrastruktura komunikacyjna jest dobrze rozwinięta – 25 km od drogi krajowej nr 2, będącej trasą wschód - zachód (Terespol – Świecko). Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 7 Gdynia - Chyżne oraz dwutorowa linia kolejowa Skierniewice - Łuków.

Tarczyn jest gminą miejsko – wiejską, liczy 10 356 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2007r.), a w jej skład wchodzi miasto Tarczyn oraz 35 sołectw. Powierzchnia ogólna gminy wynosi 114,15 km², z czego 74,7% stanowią użytki rolne a 16,6% lasy. Znaczną powierzchnię użytków (niemal 20%) stanowią sady, dlatego gmina klasyfikowana jest jako rolniczo - sadownicza.

W związku z powyższym działalność gospodarcza na terenie gminy związana jest głównie z sadownictwem, w tym także przetwórstwem rolno – spożywczym.

Historia

Nazwa miejscowości wywodzi się od funkcji, jaką kiedyś pełnił Tarczyn – zlokalizowane tu było znane w okolicy targowisko. Druga teoria mówi o pochodzeniu nazwy osady od osobowej nazwy rodowej - Tarcz (Tarcza, Tarcze). Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 1259 roku. Dogodne położenie tego miejsca usytuowanego na skrzyżowaniu szlaków handlowych spowodowało, że w roku 1353 książę mazowiecki Kazimierz I nadał osadzie prawa miejskie magdeburskie.

Tarczyn był w tamtych czasach dość dobrze rozwiniętym ośrodkiem parafialnym i wraz z przyległościami stanowił włość księcia Kazimierza (syna Trojdena). Wraz z lokacją Książę ufundował tu kościół pod wezwaniem Św. Mikołaja, choć istniał już w tym miejscu niewielki kościółek parafialny już w XII wieku.

Wielkim dobroczyńcą miasta był Gabriel Prowansjusz, zwany Władysławskim, który był wychowawcą synów króla Władysława IV oraz sekretarzem królewskim. On to uposażył i przebudował kościół w latach 1623 - 1630 oraz dofinansował upadający już wówczas szpital dla ubogich.

W wieku XVI Tarczyn był miastem powiatowym. Uległ on jednak znacznym zniszczeniom w czasie "potopu szwedzkiego". W 1676r. w mieście zamieszkiwało tylko 200 osób. Kolejną katastrofą był pożar miasta w 1704r. Po upadku Rzeczypospolitej Tarczyn znalazł się na kilkanaście lat pod zaborem pruskim, później został przejęty przez Skarb Państwa. Od tego czasu w miasteczku nastąpił znaczny wzrost liczby mieszkańców, choć miasto niszczone wojnami i pożarami nie mogło

normalnie się rozwinąć gospodarczo. Ostatecznie w 1869r. zostało zamienione na mocy ukazu carskiego na osadę miejską. Później zaczęło rozwijać się jako prężny ośrodek rolniczo-rzemieślniczy. I i II wojna światowa przyniosła kolejne straty. Po wojnie odbudowano częściowo stare domy i wystawiono nowe. W 1953r. Tarczyn uzyskał połączenie koleją szerokotorową ze Skierniewicami i Pilawą, co miało szczególne znaczenie dla jego dalszego rozwoju. Między innymi dzięki temu wybudowano w 1966 r. Mazowieckie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego. Po reformie podziału administracyjnego kraju Tarczyn stał się siedzibą organów władzy i administracji. Z dniem 1 stycznia 2003 roku Tarczyn otrzymał status miasta.

Geografia

Obszar gminy położony jest na Nizinie Mazowieckiej, na pograniczu 3 subregionów: Równiny Łowicko - Błońskiej, Równiny Warszawskiej i Wysoczyzny Rawskiej. Rzeźba powierzchni ziemi jest w przeważającej części morenową równiną denudacyjną, pokrytą piaskiem i głazami. Stanowi ją płaski lub prawie całkowicie poziomy teren. Gmina w pasie Wysoczyzny Rawskiej urozmaicona jest pagórkami morenowymi - wzniesieniami do kilku metrów wysokości względnej i dolinami rzecznyymi. W rozszerzeniach dolinnych nagromadziły się piaski, które później zostały pokryte borami sosnowymi.

Sieć rzeczna tego regionu zbiega się promienisto ku środkowi Niziny Mazowieckiej. Przez centrum gminy Tarczyn przepływa rzeka Tarczynka (zasilająca położone na południe od miasta stawy rybne). Wschodnią granicę stanowi rzeka Jeziorka, która jest lewym dopływem Wisły. Stanowi ona tym samym rzekę II rzędu, dopływu rzeki głównej.

Na terenie gminy Tarczyn występują znaczne zasoby jurajskich wód podziemnych, o dobrej wydajności i jakości.

Gmina cechuje się łagodnym klimatem. Średnia roczna temperatura wynosi + 8°C oraz dosyć długi okres wegetacyjny, liczący około 210 dni, sprzyja sadownictwu. Średnie roczne opady atmosferyczne wahają się w granicach od 450 do 600 mm.

Ochrona przyrody

Na terenie gminy znajdują się obszary chronione: Chojnowski Park Krajobrazowy i Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe. Założono go dla ochrony kompleksu Lasów Chojnowskich oraz zespolonego z nim terenu doliny dolnego biegu Jeziorki. Na terenie Parku rzeka tworzy malownicze meandry utrwalone przez bujną nadrzeczną roślinność porastającą skarpy, zwłaszcza olsze, wierzby, wiązy. Można tu obserwować: z ssaków - wydry, ptaki - tracie, nurogęsi, perkozy zauszniki i rdzawoszyje, perkozki, ziomorodka i bociany czarne oraz ok. 20 gatunków ryb.

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 149 051 ha. Celem jego utworzenia była ochrona wyróżniających się krajobrazowo ekosystemów. W jego granicach wyodrębniono dwie strefy: szczególnej ochrony ekologicznej i strefę ochrony urbanistycznej, obejmującą wybrane tereny miast oraz obszary o wzmożonym naporze urbanizacyjnym, posiadające szczególne wartości przyrodnicze. Znajdujące się tu kompleksy leśne tworzą „otulinę” dla tych terenów, a także zapewniają

równowagę ekologiczną pomiędzy terenami czynnymi biologicznie i zabudowanymi. Tym samym gwarantują mieszkańcom aglomeracji odpowiednie warunki klimatyczno - zdrowotne. Dlatego też nazywany bywa systemem osłony ekologicznej miasta.

Nadzór nad gospodarką leśną na terenie gminy Tarczyn, również nad lasami prywatnymi sprawuje Nadleśnictwo Chojnów, które podlega pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Warszawie.

Gmina zalesiona jest na 1894 ha, co stanowi niemal 17% całej powierzchni gminy (przy średniej lesistości Polski 28%). Znajdują się tu trzy duże kompleksy leśne - w sołectwach Prace Duże, Księżak oraz przy granicy gminy Pniewy. Najbardziej rozpowszechnione są lasy sosnowe (74,1% drzewostanu) oraz dębowe (9,1%). Zaznacza się też udział brzozy i lipy. Na żyzniejszych glebach występują grądy, z domieszką grabu i sosny, czasem lipy i osiki. W zespołach tych często spotyka się leśne drzewa owocowe takie jak: jabłoń płonka, grusza polna i czeremcha. W dolinach rzek można spotkać fragmenty lasów łęgowych.

2.2. Sytuacja demograficzna Gminy

Gmina Tarczyn liczy 10.356 (stan na 31.12.2007r.) mieszkańców, w tym: ludność wiejska to 6442 osoby (ok. 62% ludności gminy ogółem), a ludność miasta 3914 osób.

Liczba ludności Gminy Tarczyn:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	9543	9793	9981	10159	10356
Mężczyźni	4668	4777	4866	4695	5040
Kobiety	4875	5016	5115	5208	5316
Ludność miasta	3670	3756	3807	3839	3914
Ludność wiejska	5873	6037	6174	6320	6442

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

Struktura wieku ludności na dzień 31.12.2007r.:

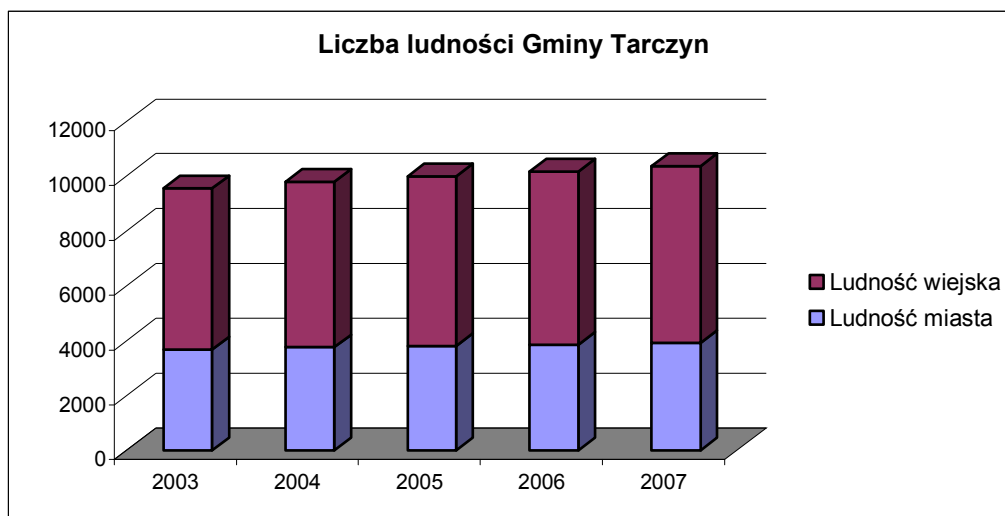
Wiek	Mężczyźni		Kobiety		Ogółem		Ogółem w gminie
	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Mężczyzn	Kobiet	
0- 2 lata	65	114	83	135	179	218	397
3-7 lat	95	182	94	160	277	254	531
8-18 lat	236	471	254	457	707	711	1418
19-65 lat mężczyzn 19-60 lat kobiet	1261	2135	1310	1859	3396	3169	6565
powyżej 65 lat mężczyzn powyżej 60 lat kobiet	152	329	364	600	481	964	1445

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

Wskaźniki demograficzne w gminie osiągają poziom:

- średnia gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 92 osoby,
- na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety
- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 55,2,
- współczynnik dynamiki demograficznej wynosi 1,057,

- przyrost naturalny wynosi 0,58‰,
- saldo migracji wynosi 7,69‰.

Sytuacja demograficzna w Gminie Tarczyn jest korzystna. Systematycznie rośnie liczba mieszkańców, zarówno na terenie miasta jak i wsi, co jest związane z atrakcyjnością gminy do osiedlania się (bezpośrednią bliskością Warszawy i dogodną komunikacją). Utrzymuje się dodatni, dość wysoki, wskaźnik salda migracji. Ponad 63% ludności gminy to osoby w wieku produkcyjnym (ok. 23% osób w wieku przedprodukcyjnym i 14% w wieku poprodukcyjnym) – struktura wiekowa w gminie jest pozytywna.

Według szacunków należy przypuszczać, że liczba mieszkańców Gminy Tarczyn będzie rosła. Na terenie gminy jest dość bogata oferta terenów inwestycyjnych zarówno pod budownictwo mieszkaniowe czy inwestycje, ale nie wszystkie tereny są atrakcyjne pod względem dostępności do infrastruktury technicznej.

2.3. Infrastruktura społeczna Gminy

Instytucje społeczne:

Miasto Tarczyn stanowi gminny wielofunkcyjny ośrodek administracyjno-usługowy. Znajdują się tu:

- Urząd Miejski
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Komisariat Policji,
- Straż Miejska,
- Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i szkoła średnia,
- Urząd Pocztowy, oddziały banków,
- Ochotnicza Straż Pożarna.
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gminna Biblioteka Publiczna

Mieszkalnictwo:

W gminie Tarczyn jest 3999 mieszkań (w tym: 1513 w mieście) o łącznej powierzchni 288796 m² (w mieście: 104629 m²). Liczba mieszkań systematycznie rośnie z uwagi na atrakcyjne położenie gminy w rejonie podwarszawskim.

Warunki mieszkaniowe w świetle danych statystycznych za 2006 rok:

Przeciętna	Gmina Tarczyn		Powiat Piaseczyński	Województwo Mazowieckie
	ogółem	w tym: miasto		
liczba izb w 1 mieszkaniu	3,56	2,95	3,68	3,51
liczba osób w 1 mieszkaniu	2,64	2,57	2,78	2,72
liczba osób na 1 izbę	0,74	0,87	0,76	0,78
powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	72,2	69,2	81,8	67,5
powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	27,4	26,9	29,4	24,8

* wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego – podregiony, powiaty, gminy 2007

Służba Zdrowia:

Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarczynie, który świadczy usługi dla 9500 pacjentów w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej,
- ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- otolaryngologii,
- leczenia stomatologicznego i ortodontycznego,
- rehabilitacji i fizykoterapii,
- medycyny pracy
- medycyny szkolnej,
- laboratorium analitycznego.

W ośrodku jest zatrudnionych: 13 lekarzy rodzinnych, 1 laryngolog, 3 lekarzy stomatologów, 1 ginekolog, magister rehabilitacji, 5 pielęgniarek, 2 pomoce stomatologiczne, 1 położna, rejestratorka. W SPZOZ działają gabinety: ogólny, zabiegowy, stomatologiczny, poradnia ginekologiczno-położnicza, otolaryngologiczna, medycyny pracy.

Działalność SPZOZ w Tarczynie w 2007 roku:

Wyszczególnienie	Liczba
Liczba porad udzielanych dzieciom	5992
Liczba wizyt domowych udzielonych dzieciom	71
Liczba wykonanych patronaży u dzieci do 1 m-ca życia przez lekarza i pielęgniarkę	184
Liczba wykonanych patronaży u dzieci do 1 roku życia	371
Liczba wykonanych szczepień ochronnych	2121
Liczba porad lekarskich udzielonych dorosłym	29350
Liczba wizyt domowych udzielonych dorosłym	263
Liczba wykonanych badań laboratoryjnych	17996
- w tym morfologia	2780
- w tym badanie moczu	2384
- w tym badanie poziomu cukru	5830
- w tym badanie OB	3401
- w tym badanie poziomu cholesterolu	3601
Liczba wykonanych zabiegów pielęgniarско-położniczych	33910
- w tym: iniekcje	2232
- RR	16878
- EKG	3668
- inne zabiegi	11132
Liczba porad lekarskich udzielonych w poradni ginekologiczno-położniczej	2325

*wg danych SPZOZ Tarczyn

Obsługę ambulatoryjną i opiekę specjalistyczną dla mieszkańców gminy zapewnia Pogotowie Ratunkowe przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Grójcu.

Bezpieczeństwo:

W Tarczynie znajduje się Komisariat Policji oraz współpracująca z Policją Straż Miejska (działa od 1997r.)

Na terenie gminy działają jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w: Tarczynie, Kotorydzu, Pracach Małych, Suchodole.

Oświata:

Na terenie gminy Tarczyn funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole w Tarczynie
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. Stępowskiego w Tarczynie,
- Zespół Szkół Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące w Tarczynie,
- Zespół Szkół im. W. Górskiego w Pamiętce,
- Szkoła Podstawowa im. J. Chełmońskiego w Suchostrudze

oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Tarczynie w skład którego wchodzi: Liceum Profilowane, Technikum Architektury Krajobrazu i Technikum Uzupełniające Ogrodnicze dla dorosłych.

Dane o wybranych szkołach na terenie gminy:

Placówka	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia użytkowa w m ²	Sale gimnastyczne
ZS Tarczyn	369 G – 31 LO – 66	35	19 sal lekcyjnych, 3 komputerowe, biblioteka, stołówka	2050	-
ZS Pamiątka	254 SP – 165 G – 89	24	13	2320	1
SP Suchostruga	86	12	7	180	1
ZSP Tarczyn	97	17	5	841	-

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

Kwalifikacje kadry pedagogicznej w roku szkolnym 2007/2008:

Placówka	Wykształcenie		
	dr	mgr	WZ
ZS Tarczyn	1	33	1
ZS Pamiątka	-	23	1
SP Suchostruga	-	10	2
ZSP Tarczyn	-	17	-

dr – wyższe doktorat, mgr – wykształcenie wyższe magisterskie, WZ – wyższe zawodowe

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

Kultura:

Funkcje upowszechniania kultury prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Tarczynie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Tarczynie.

Gościniec „Wiecha” położony we wsi Kawęczyn realizuje program „od ziarenka do bochenka”.

Ośrodkami kultu religijnego w gminie są kościoły rzymsko-katolickie w: Tarczynie, Przypkach, Leśnej Polanie, Werdunie i Rembertowie.

W gminie w miejscowości Prace Duże działa Galeria Sztuki Małgorzaty i Michała Foggów.

Dziedzictwo kulturowe:

Główne obiekty dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Tarczyn to:

- kościół pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa z XII wieku, z siedemnastowiecznym barokowym prospektem organowym oraz amboną z I poł. XVIII w., zabytkowe tablice nagrobne oraz dzwonnica klasycystyczna z 1842 roku wbudowana w obręb muru,
- cmentarz parafialny dla całej gminy ufundowany na przełomie XVIII i XIXw.,
- drewniany kościółek pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Rembertowie z XV w., w obecnym kształcie z XVIII w., wewnątrz wielki ołtarz w stylu późnego baroku,

- zajazd pocztowy z początku XIX w. w Tarczynie (obecnie użytkowany jako obiekt usługowy),
- zabytkowe dwory z parkami (m.in. odrestaurowany dwór w Pracach Dużych),
- zabytki techniki: Piaseczyńska Kolej Wąskotorowa z końca XIX wieku,
- liczne miejsca pamięci narodowej,
- zabytki przyrody.

Sport:

Sport w gminie funkcjonuje w oparciu o placówki oświatowe (boiska przy SP w Tarczynie, Suchodole i Pamiątce) oraz o bazę sportowo rekreacyjną, na którą składają się:

- hala sportowa w Tarczynie (ul. Szarych Szeregów), odbywają się tu zawody z różnych dyscyplin sportowych (np. kick boxing- zawody ogólnopolskie) oraz treningi klubów sportowych z terenu gminy, mieści się tu również ogólnodostępna siłownia,
- boisko ogólnodostępne przy hali w Tarczynie z boiskami do piłki nożnej, siatkówki (2), koszykówki, z bieżnią i skocznią
- boiska ogólnodostępne w Pracach Małych i Tarczynie z boiskami do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki i tenisa,
- strzelnica myśliwska w Suchodole,
- łowisko „Sum” w Jaziorzanach (organizacja zawodów wędkarskich),
- stadnina koni w Świętochowie.

W gminie Tarczyn działają stowarzyszenia sportowe i kluby uczniowskie. Są to:

- w piłce nożnej: KS „Tarpan” Tarczyn, ULKS „Grom” Prace Małe, UKS „Orzeł” Suchostruga, KS „Płomień”,
- kick boxing i gimnastyka sportowa: UKS „Akrobata”,
- kolarstwo ULKS Józefina”,
- siatkówka: „Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Czarny Sztylet” Tarczyn,
- jeździectwo: „Jeździecki Klub Sportowy” w Świętochowie.

Turystyka:

Bazę turystyczną i gastronomiczną na terenie gminy stanowią obiekty gastronomiczno-noclegowe lub gastronomiczne w Tarczynie: Zajazd „Maluch I”, Restauracja „Maluch”, Bar gastronomiczny „Mistral”, Bar restauracyjny, Pizzeria „Solare” oraz Zajazd „Banderoza” w Kolonii Woli Przypkowskiej, „Gościniec Wiecha” w Kawęczynie, „Dwór Polski pod Bocianem” w Przypkach i Bar „Biała Chatka” w Rembertowie.

2.4. Infrastruktura techniczna

System komunikacji:

System komunikacyjny Gminy Tarczyn stanowią:

- droga krajowa nr 7 relacji Warszawa – Kraków,
- drogi powiatowe o łącznej długości 81,5 km,
- drogi gminne o łącznej długości 146 km.

Przez teren gminy przebiega również dwutorowa linia kolejowa Skierniewice - Łuków.

Wodociągi:

Sieć wodociągowa na terenie gminy Tarczyn liczy 115,2 km długości. Do niej przyłączonych jest 1733 gospodarstw i posesji. System wodociągowy zasilany jest z ujęć wody zlokalizowanych w miejscowościach: Tarczyn, Suchodół, Pawłowice, Kopana. Własne ujęcia wody posiadają również niektóre zakłady, działające na terenie gminy.

Kanalizacja:

Ścieki komunalne z terenu gminy odprowadzane są do 3 oczyszczalni ścieków za pomocą sieci kanalizacyjnej o łącznej długości 13 km. Istnieje również sieć kanalizacji deszczowej z odprowadzeniem ścieków deszczowych do rzeki Tarczynki.

Największa oczyszczalnia ścieków znajduje się w Jeziorzanach, właścicielami są w 5/6 Zakłady Binder International, a w 1/6 gmina Tarczyn. Oprócz tego ścieki odprowadzane są do małych oczyszczalni typu BIOBLOK - o wydajności 40 m³/db w Pawłowicach i o wydajności 60 m³/db w Tarczynie.

Ścieki sanitarne odprowadzane są grawitacyjnie do przepompowni ścieków znajdującej się przy Zakładach Binder International. W Tarczynie istnieje również przepompownia ścieków na ul. Komornickiej przy obwodnicy.

Wskaźnik skanalizowania terenu gminy Tarczyn wynosi 8,86 %.

Gazyfikacja:

Przez teren gminy przebiega z południa na północ (na trasie Sękocin – Lubienia) gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia o Dn 300. Gmina posiada 374 przyłączy gazowych (w mieście Tarczyn) i 693 przyłączy w pozostałych sołectwach. Sieć gazowa znajduje się w ciągłej rozbudowie, w miarę potrzeb możliwa jest gazyfikacja poszczególnych wsi. Przepustowość stacji redukcyjnych i gazociągu średniego ciśnienia Dn 300 posiada duży zapas i pozwala na zgazyfikowanie gminy w 100 %.

Zaopatrzenie w ciepło:

Na terenie gminy Tarczyn gospodarstwa domowe posiadają indywidualne źródła ciepła (piece lub kotłownie domowe), bazujące na paliwie stałym (70% gospodarstw), głównie węglowym i koksie, w mniejszym stopniu na ogrzewaniu gazowym (30% gospodarstw indywidualnych).

Pozostałe źródła ciepła (ok. 20 kotłowni) o dużym rozproszeniu na terenie gminy są to kotłownie zakładów przemysłowych oraz budynków użyteczności publicznej o zasięgu lokalnym. Kotłownie te opalane są paliwem: stałym (węgiel i koks), gazem

ziemnym.

Energetyka:

Gmina Tarczyn zasilana jest energią elektryczną ze stacji energetycznej 110/15 kV „Tarczyn” (zlokalizowanej przy drodze E-7 Warszawa – Radom) - za pośrednictwem napowietrznej sieci SN-15 kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz sieci rozdzielczej nn - 380/220V. Zasilana jest przelotowo z linii magistralnej 110 kV relacji Pruszków - Piaseczno.

Przez teren gminy przebiega tranzytem magistralna linia napowietrzna WN-110 kV relacji Grójec - Piaseczno oraz tranzytowa krajowa linia napowietrzna WN-400 kV relacji Kozienice - Warszawa. Aktualna sieć rozdzielcza pokrywa zapotrzebowanie gminy na energię elektryczną, ale w przyszłości musi zostać rozbudowana, aby pokryć rosnące potrzeby inwestycyjne na nowych terenach budowlanych.

Telefonizacja:

Na terenie gminy istnieje automatyczna centrala telefoniczna połączona z siecią krajową, wojewódzką i międzygminną linią światłowodową. Poziom telefonizacji jest stosunkowo wysoki i wynosi dla gminy około 200 abonentów na 1000 mieszkańców. Sieci kablowe i napowietrzne oraz szafki telefoniczne lokalizowane są w pasach ulic pod chodnikami lub trawnikami. Niezależnie od sieci telefonizacji stacjonarnej rozwija się sieć telefonii komórkowej.

Gospodarka odpadami:

Gmina Tarczyn nie posiada obecnie działającego wysypiska odpadów komunalnych. Dotychczas odpady składowane były na wysypisku we wsi Jeżewice, które niedawno zostało zamknięte i trwają tam jedynie prace zabezpieczające. Ilość odpadów z terenu gminy szacuje się na około 16000 m³/rok. Odpady przemysłowe z zakładów zlokalizowanych na terenie gminy Tarczyn – 1962t/rok.

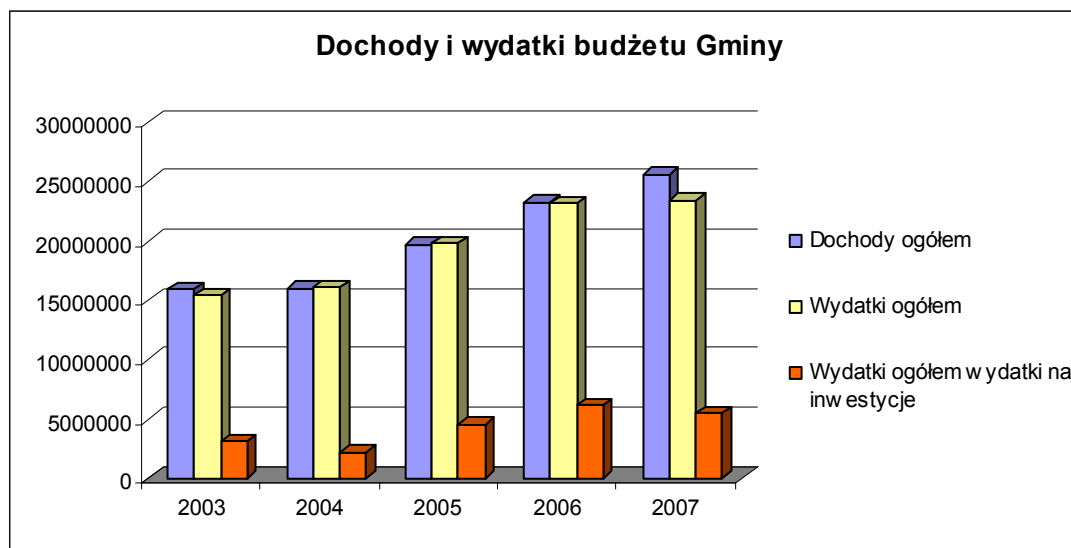
2.5. Gospodarka Gminy

Budżet Gminy Tarczyn:

Dochody i wydatki budżetu gminy Tarczyn ponoszone w latach 2003 – 2007 (w zł):

Rok	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Wydatki na inwestycje:	
			kwota	% w wydatkach ogółem
2003	15929484	15423478	3124337	20,26
2004	16038822	16144462	2184905	13,53
2005	19741819	19833357	4549436	22,94
2006	23264152	23159954	6127275	26,46
2007	25636446	23403084	5435950	23,14

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

Rolnictwo

Na przeważającym obszarze gminy Tarczyn istnieją korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, zwłaszcza sadownictwa i warzywnictwa dzięki obecności gleb płowych i czarnoziemów. Gleby płowe są dość żyzne i zasobne w próchnicę, powstają w klimacie umiarkowanym, przede wszystkim pod roślinnością lasów liściastych i mieszanych. Natomiast obecność czarnoziemów na terenie gminy związana jest z podłożem lessowym lub marglistym. Czarnoziemy posiadają dużą ilość (ok 4%) próchnicy, przez co zaliczane są do najżyźniejszych gleb świata.

Struktura użytkowania gruntów w gminie:

Rodzaj zagospodarowania	Powierzchnia w ha
Użytki rolne	8527
w tym sady	1679
Lasy	1894
Pozostałe, w tym nieużytki	1027

* wg danych Urzędu Miejskiego w Tarczynie

49% gruntów ornych gminy to ziemie klasy III i IV, czyli dobrej i średniej jakości. 51% to ziemie klas V i VI - są najmniej przydatne do uprawy roślin, kwalifikują się przede wszystkim do zalesienia ze względu na małą produktywność i dużą podatność na degradację.

W gminie dominują uprawy sadownicze (jabłonie, grusze śliwy oraz truskawki).

Ogółem w gminie znajduje się 40 podmiotów gospodarczych związanych z rolnictwem.

Gospodarka:

Rynkowe warunki gospodarowania i możliwości podejmowania działalności gospodarczej spowodowały wzrost aktywności mieszkańców gminy a także wzrost zainteresowani tym terenem inwestorów z zewnątrz. Najważniejszym atutem przemawiającym za rozwojem gminy jest położenie w sąsiedztwie Warszawy oraz dostępność komunikacyjna (trasa Warszawa-Kraków)

Rezultatem tego jest powstawanie licznych firm prywatnych głównie o charakterze

handlowo-usługowym. W 2006 roku na terenie gminy działało 1080 podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), z czego 458 w mieście.

Podmioty gospodarki narodowej zaewidencjonowane w rejestrze REGON:

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	
	ogółem	w tym: miasto
Ogółem	1080	458
Sektor publiczny	20	15
Sektor prywatny	1060	443
Spółki handlowe (w tym: z udziałem kapitału zagranicznego)	57(16)	23 (6)
Spółki cywilne	93	59
Spółdzielnie	9	7
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	19	7
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	864	341

*wg danych Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego - podregiony, powiaty, gminy 2007

W gminie dominują zakłady przemysłowe (w tym głównie przetwórcze) oraz podmioty zajmujące się handlem i usługami oraz transportem, czy obsługą firm.

Działalność gospodarcza osób fizycznych według sekcji PKD:

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	
	ogółem	w tym: miasto
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	40	11
Przemysł (w tym: przetwórstwo przemysłowe)	92 (87)	39 (38)
Budownictwo	114	49
Handel i naprawy	386	164
Hotele i restauracje	19	8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	181	59
Pośrednictwo finansowe	20	13
Obsługa nieruchomości i firm	110	50

*wg danych Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego - podregiony, powiaty, gminy 2007

Do największych pracodawców na terenie gminy Tarczyn należy zaliczyć: Perfetti Van Melle Sp. z o.o., Binder International – Warszawa Sp. z o.o., Browar Jabłonowa Spółka Jawna, Ceramika Tarona Sp. z o.o., Centrobud Tarczyn Spółka Jawna, Polski Koncern Naftowy Orlen S.A., Juwent Chłódnictwo Sp. z o.o..

3. Charakterystyka problemów społecznych Gminy Tarczyn

Ustawa o „pomocy społecznej”, z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) nakłada na Gminy obowiązek świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom, którzy tego potrzebują. Do obowiązkowych zadań Gminy (wg art. 17 Ustawy) należą m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie wszelkich zasiłków,
- świadczenie usług opiekuńczych,
- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- organizowanie świetlic, klubów, ognisk środowiskowych,
- organizowanie pracy socjalnej,
- sprawienie pogrzebu (w tym również bezdomnym),
- zapewnienie środków na wynagrodzenie dla pracowników oraz warunków do realizacji powyższych zadań.

Pomoc społeczna to nie tylko świadczenia pieniężne, ale także świadczenia w naturze, poradnictwo specjalistyczne (np. psychologiczne i prawne), praca socjalna.

3.1. Obszary problemów społecznych objęte pomocą socjalną zgodnie z Ustawą „o pomocy społecznej”

W Gminie Tarczyn problemami pomocy społecznej zajmuje się przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który współpracuje z innymi instytucjami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy oraz powiatu i regionu.

3.1.1. Ubóstwo

Za ubóstwo uznaje się stan, kiedy jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie, uznawanych za niezbędne, potrzeb. Za potrzeby podstawowe, poza wyżywieniem, uznaje się: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia, wykształcenie.

Jednym z najważniejszych skutków ubóstwa jest fakt jego samodzielnej reprodukcji – ubodzy rodzą dzieci skazane na pozostawanie w tej sferze. Dlatego też forma pomocy dla osób ubogich powinna z jednej strony zabezpieczać ich byt, a z drugiej motywować ich do podjęcia starań zmiany swego życia.

Mimo, że z powodu ubóstwa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie przyznaje największe liczby świadczeń, zjawisko ubóstwa w gminie nie jest zbyt widoczne. Gmina mieści się w rejonie podwarszawskim, gdzie takie problemy nie są znaczące ze względu na chłonność rynku stolicy i możliwość znalezienia pracy.

Według opinii uczestników Warsztatów Strategicznych gmina jest podzielona i bardzo zróżnicowana. Wschodnia część gminy stanowi tzw. „sypialnie” dla Warszawy (mniej problemów społecznych, lepsza infrastruktura, atrakcyjny teren do osiedlania się dla osób pracujących w stolicy). Zachodnia część to rejon o słabszej kondycji, gdzie działają gospodarstwa rolne często niedofinansowane i borykające się z problemami. Część zachodnia gminy nie jest też doinwestowana – występują braki w infrastrukturze technicznej i społecznej. Tutaj kumulują się problemy społeczne.

Liczba osób i rodzin otrzymujących wsparcie z GOPS w Tarczynie z powodu ubóstwa:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	72	115	93	132	126
w tym: na wsi	46	76	71	100	86
Liczba osób w rodzinach	285	428	292	361	365

*wg danych GOPS Tarczyn

Prawdziwe ubóstwo jest widoczne w ok. 30% rodzin otrzymujących zasiłek z tego tytułu. Jeśli w jakiejś rodzinie rzeczywiście występuje niedostatek, to ma ona związek z innymi problemami społecznymi, najczęściej nadużywaniem alkoholu (ok. 40% świadczeniobiorców) lub niezaradnością życiową. W takich rodzinach widać również zaniedbania obowiązków rodzicielskich, marazm, brak chęci do poprawy sytuacji materialnej swojej rodziny.

Na terenie gminy nie obserwuje się przypadków niedożywienia dzieci, ale dla dzieci z rodzin o niskich dochodach GOPS finansuje posiłek w szkole.

Liczba dzieci objęta programem dożywiania w szkołach oraz liczba i koszty posiłków:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba dzieci	137	132	148	164	153
Liczba rodzin	63	65	68	81	66
Liczba wydanych posiłków	13726	12049	14128	15410	17219
Koszt posiłków	58364	42696	64676	92808	102628

*wg danych GOPS Tarczyn

Dożywianie prowadzone jest we wszystkich placówkach oświatowych. W większości szkół jest to pełny obiad lub posiłki całodniowe (w Przedszkolu).

Program rządowy „Posiłek dla potrzebujących” realizowany jest na terenie gminy Tarczyn w formie dofinansowania posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz udzielenia pomocy finansowej na zakup żywności dla osób dorosłych.

3.1.2. Sieroctwo

Sieroctwo jest sytuacją społeczną i prawną, jak również stanem psychicznym dziecka pozbawionego rodziców na skutek śmierci (sieroctwo naturalne) lub na skutek rozbitcia rodziny (sieroctwo społeczne). W obecnych czasach sieroctwo społeczne jest wynikiem, w większości przypadków, patologii społecznych – sierotami są dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

W ciągu ostatnich lat GOPS w Tarczynie wypłacał zasiłek z powodu sieroctwa dla jednej rodziny (2 osoby) tylko w roku 2006.

W chwili większość zadań związanych z opieką nad dzieckiem osieroconym przejęło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie. Do jego zadań należy m.in.: umieszczanie dzieci częściowo lub w pełni pozbawionych opieki ze strony rodziców biologicznych w rodzinach zastępczych czy domach dziecka oraz opieka nad dziećmi i rodzinami zastępczymi.

3.1.3. Bezdomność

Osobą bezdomną w polskim porządku prawnym (art. 6 pkt.8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkaniowym w rozumieniu przepisów o ochronie lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Bezdomność spowodowana może być: czynnikami społecznymi (m.in. brakiem miejsc dla rencistów, emerytów osób starszych w domach pomocy społecznej, zaburzonym procesem usamodzielniania się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych), czynnikami związanymi z patologiami i chorobami, czynnikami natury psychologicznej (świadomy wybór sposobu życia i odmiennego systemu wartości), czynnikami natury prawnej (bezradność osób wobec niepowodzeń związanych z ich życiem).

Według uczestników warsztatów strategicznych problem bezdomności mieszkańców gminy to raczej problem ludności napływowej lub osób, które wybierają taki sposób na życie. Kilka osób otrzymywało w ostatnich latach wsparcie z GOPS w Tarczynie.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezdomności:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	0	5	5	7	9
w tym: na wsi	0	4	4	7	6
Liczba osób w rodzinach	0	6	6	7	11

*wg danych GOPS Tarczyn

Osoby bezdomne mogą być umieszczone w Domach Pomocy Społecznej lub w innych schroniskach dla bezdomnych. Koszty pobytu osoby bezdomnej w DPS ponosi gmina. Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, polegającym na wspieraniu jej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu

zatrudnienia.

W miejscowości Grzędy, na terenie gminy znajduje się ośrodek Monaru – Piaseczyńsko-Tarczyńskie Centrum Pomocy Bliźniemu Monar-Markot – Dom Odzyskanych Dla Życia, który oferuje pomoc w wychodzeniu z bezdomności, jest przeznaczony zwłaszcza dla osób starszych i o małym stopniu niepełnosprawności. Jeśli zajdzie potrzeba Dom może udzielić pomocy bezdomnemu mieszkańcowi gminy. Gmina dysponuje obecnie tylko jednym mieszkaniem komunalnym. Niedawno oddano do użytku najlepszym lokatorom mieszkań socjalnych cały nowo wybudowany budynek komunalny.

3.1.4. Bezrobocie

Za bezrobotną uznaje się osobę, która do dnia 31 maja 2004 r. spełniała kryteria określone w art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o „zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu” (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514, z późn. zm.), a także osobę, która od 1 czerwca 2004 r. spełnia kryteria określone w art. 2 ust.1, pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o „promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” (Dz.U. Nr 99, poz. 1001).

Bezrobocie to sytuacja, kiedy większa lub mniejsza liczba osób zdolnych do pracy i pracy tej poszukująca nie znajdzie zatrudnienia. Bezrobocie rozumie się jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie jest poważną kwestią społeczną, która dotyczy znacznych obszarów społecznych oraz która kumuluje szereg negatywnych cech położenia materialnego i społecznego.

W chwili obecnej zjawisko to jest najbardziej niepokojącym problemem społecznym, ponieważ dotyka jego szerokie kręgi, a straty jakie za sobą niesie są trudne do oszacowania. Problemu tego nie jest w stanie rozwiązać gmina czy powiat, które starają się minimalizować jego skutki. Bezrobocie poprzez zubożenie materialne wywołuje wiele negatywnych zjawisk społecznych – najbardziej poważny jest jego wpływ na życie rodzinne. Skutkami bezrobocia są:

- *ryzyko wykluczenia społecznego spowodowane zmianą sytuacji rodziny,*
- *dezintegracja rodziny – zmiana jej sytuacji emocjonalnej (osłabienie autorytetu rodziców, zakłócenie socjalizacji ról, frustracja, zmniejszenie wsparcia emocjonalnego i solidarności wewnątrzrodzinnej),*
- *zwiększenie możliwości wystąpienia patologii życia rodzinnego (przypadki przemocy, sięganie po alkohol i inne),*
- *izolacja społeczna (ograniczenie kontaktów ze znajomymi i dalszą rodziną),*
- *zasadnicza zmiana poziomu życia, standardu materialnego rodziny, co może powodować konieczności korzystania z pomocy społecznej.*

Skala bezrobocia na terenie Gminy Tarczyn – według oficjalnych danych – jest bardzo mała. Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie wyniosła na koniec 2007r. 3,6% osób w wieku produkcyjnym. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejsza się systematycznie, od 2003 roku spadła o blisko 50%. Nadal jednak zdecydowana większość osób bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku, czyli jest długotrwale bezrobotna. Najwięcej osób bezrobotnych notuje się w przedziale wiekowym 45-54 lata.

Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Tarczyn zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piasecznie:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
kobiety	205	204	198	174	127
absolwenci	7	brak kategorii			
z prawem do zasiłku	77	69	71	53	12
w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	273	269	272	218	139
pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	-	182	197	161	106
Ogółem	407	419	439	334	240
w tym w mieście:	144	145	146	116	73

* dane wg Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie

3,6% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym nie ma pracy (2,4% ogółu mieszkańców). W tym 44% osób to długotrwale bezrobotni.

Bezrobotni na terenie Gminy wg czasu pozostawania bez pracy:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
do 1 mies.	29	34	28	24	21
od 1 do 3 m-cy	63	80	55	51	32
od 3 do 6 m-cy	68	58	83	52	38
od 6 do 12 m-cy	247	65	76	46	43
od 12 do 24 m-cy	-	154	79	65	31
powyżej 24 m-cy	-	28	118	96	75

* dane wg Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie

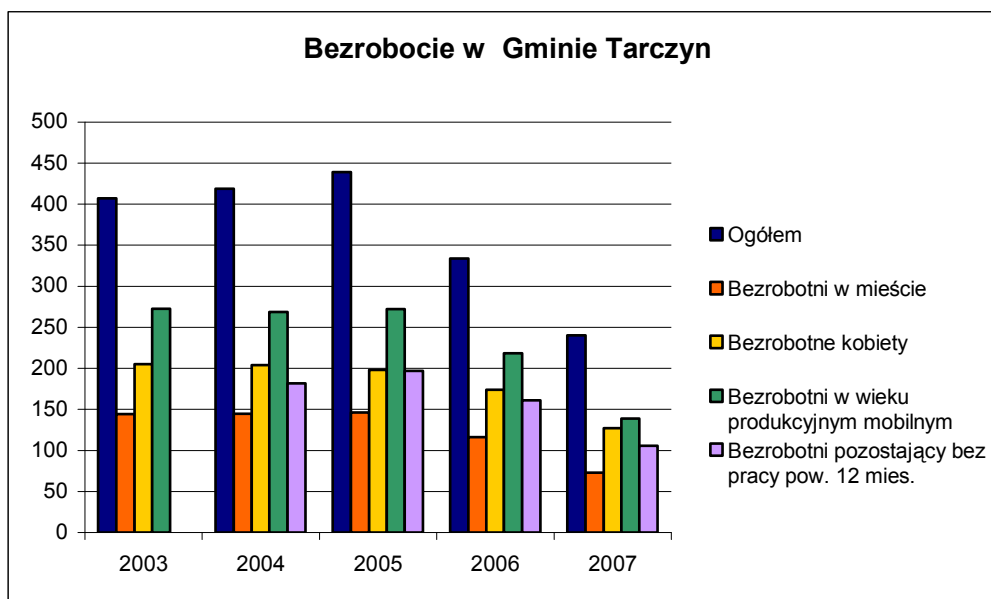
44% osób zarejestrowanych w PUP to osoby bez prawa do zasiłku.

Bezrobotni mieszkańcy Gminy Tarczyn wg poziomu wieku:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
18-24 lat	78	69	64	56	33
25-34 lat	108	119	122	99	68
35-44 lat	87	81	86	63	38
45-54 lat	11	121	119	79	66
55-59 lat	21	24	42	30	28
60-64 lat	2	5	6	7	7

* dane wg Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie

Największymi grupami osób pozostających bez pracy są osoby w wieku 25-34 lata (najczęściej młodzi ludzie zaraz po studiach) i osoby w wieku 45-54 lata (tuż poza wiekiem mobilnym, którym trudno jest się dostosować).

Bezrobotni wg wykształcenia:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
wyższe	23	27	29	21	11
policealne i średnie zawodowe	80	77	85	64	45
średnie ogólnokształcące	15	12	10	21	17
zasadnicze zawodowe	129	133	117	32	63
gimnazjalne i poniżej	160	170	198	146	104

* dane wg Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie

Najwięcej osób bezrobotnych notuje się wśród osób z niskim i bardzo niskim wykształceniem.

Osoby bezrobotne z terenu Gminy Tarczyn mogą korzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy. Są to:

- programy pasywne: zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, wcześniejsze emerytury finansowane przez ZUS,
- programy aktywne: pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe, prace interwencyjne i roboty publiczne, aktywizacja zawodowa absolwentów, przygotowanie zawodowe młodocianych, pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw, dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Liczba osób skierowanych do prac interwencyjnych i robót publicznych spośród bezrobotnych mieszkańców gminy:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
prace interwencyjne	11	6	9	7	8
roboty publiczne	-	1	5	13	6
staż	4	7	7	14	10
przygotowanie zawodowe	-	-	-	-	1
szkolenia	18	16	20	37	34
dotacje	-	-	3	3	14
zatrudnienie absolwenckie	1	-	-	-	-
refundacja doposażenia pracownika	-	-	-	2	4

* dane wg Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie

Wszystkie osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Piasecznie korzystają z usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Z powodu długotrwałego pozostawania bez pracy część rodzin nie radzi sobie z utrzymaniem, dlatego też zgłasza się po pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarczynie.

Liczba rodzin otrzymujących świadczenia z GOPS w Tarczynie z powodu bezrobocia:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	85	74	64	95	69
w tym: na wsi	52	47	42	71	48
Liczba osób w rodzinach	263	282	177	251	197

*dane wg GOPS Tarczyn

W Gminie Tarczyn rozwija się handel, przemysł (głównie przetwórczy), logistyka. Ponieważ są to kierunki przyszłościowe zjawisko bezrobocia nie powinno stanowić w gminie większego problemu. Dodatkowym atutem jest bliskość Warszawy jako rynku pracy oraz możliwości prac sezonach dla niewykwalifikowanych osób.

3.1.5. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest stanem będącym efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania podstawowych czynności życiowych, tj. samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego. Za osobę niepełnosprawną uznać należy „osobę, której stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza albo uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z normami społecznymi i prawnymi”.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wystawiane są przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS i KRUS.

Sytuacja osób niepełnosprawnych jest trudna. Niepełnosprawni fizycznie mają olbrzymie trudności m.in.: ze swobodnym poruszaniem się (bariery architektoniczne w mieszkaniach i w budynkach użyteczności publicznej, brak środków komunikacji),

tw. samoobsługą, dostępnością do fachowej opieki medycznej i rehabilitacji, niemożnością edukacji na miarę swoich możliwości i predyspozycji. Bariery te nie tylko utrudniają, ale wręcz uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w normalnym życiu. Osoby niepełnosprawne psychicznie postrzegane są zazwyczaj jako nieprzewidywalne, a co za tym idzie również niebezpieczne. Największym jednak problemem dla ludzi niepełnosprawnych są czynniki psychologiczne i społeczne: trudność w akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz brak zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Z pomocy GOPS w Tarczynie z tytułu niepełnosprawności korzysta 36 rodzin. GOPS nie ma informacji o wszystkich osobach niepełnosprawnych w gminie, ale w większości niepełnosprawność związana jest z wiekiem i pozwala osobom w miarę normalnie funkcjonować w społeczeństwie. W szkołach zauważa się wzrost liczby niepełnosprawnych uczniów – zwykle są to dysfunkcje typu: niedosłuch, niedowidzenie.

Liczba osób korzystających ze świadczeń GOPS z powodu niepełnosprawności:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	61	30	32	32	36
w tym: na wsi	41	21	21	24	25
Liczba osób w rodzinach	141	69	88	69	91

*dane wg GOPS Tarczyn

Na terenie gminy Tarczyn ułatwienia architektoniczne dla osób niepełnosprawnych posiadają: Urząd Miejski, szkoły, ośrodek zdrowia, banki, poczta. Pozostałe budynki użyteczności publicznej nie są dostosowane do potrzeb osób na wózkach inwalidzkich. W Mieście i Gminie nie ma w szkołach klas integracyjnych, ponieważ rodzice nie są zainteresowani taką formą nauki dzieci. Uczniowie niepełnosprawni uczęszczają do klas normalnych, dzieci z upośledzeniem głębokim korzystają z nauczania indywidualnego. Trzydzieści dzieci w roku 2008 jest dowodzonych do szkół specjalnych w Konstancinie i Piasecznie. Gmina posiada samochód do przewozu osób niepełnosprawnych zakupiony dzięki dofinansowaniu PFRON.

Na terenie gminy nie ma ośrodków rehabilitacyjnych czy Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych.

Osobami niepełnosprawnymi z terenu Gminy opiekuje się ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie. PCPR wspomaga działania zmierzające do rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W tym celu Centrum współpracuje m.in. z: Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (prowadzi dofinansowanie do: likwidacji barier architektonicznych, turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu ortopedycznego, itp.) oraz innymi instytucjami zajmującymi się problemem osób niepełnosprawnych w powiecie. PCPR opracował „Program rehabilitacji osób niepełnosprawnych na lata 2008-2018” który zakłada: *zapewnienie warunków do zaspokojenia potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych nie mogących zaspokoić ich we własnym zakresie*. Cel ten będzie realizowany poprzez:

- wspieranie samodzielności i partycypacji społecznej ludzi starszych,
- wspieranie ludzi starszych potrzebujących pomocy i pielęgnacji w aspekcie ich samodzielności,
- wyrównanie warunków życia,
- tworzenie systemu oparcia społecznego, integracja ze środowiskiem osób starszych i niepełnosprawnych,
- aktywizowanie rodzin i środowiska lokalnego do działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- rozwój infrastruktury pomocy społecznej niezbędnej w zaspokajaniu potrzeb opiekuńczych i bytowych osób starszych i niepełnosprawnych.

3.1.6. Długotrwała lub ciężka choroba

Osoby przewlekle lub ciężko chore spotykają się z podobnymi problemami jak osoby niepełnosprawne, ponieważ często nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w tzw. normalnym życiu. Borykają się również z: bezrobociem, utrudnieniami w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej, czy kosztownością procesu leczenia. W chwili obecnej problemem są również tzw. choroby cywilizacyjne, dotykające najczęściej ludzi młodych i w średnim wieku.

W Tarczynie funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który świadczy usługi dla 9500 mieszkańców gminy. W ośrodku udzielane są usługi w zakresie: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, otolaryngologii, leczenia stomatologicznego i ortodontycznego, rehabilitacji i fizykoterapii, medycyny pracy, medycyny szkolnej oraz usługi w laboratorium analitycznym. Obsługę ambulatoryjną i opiekę specjalistyczną dla mieszkańców gminy zapewnia Pogotowie Ratunkowe przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Grójcu.

Osobom długotrwale chorym, którym choroba nie pozwala sprawować funkcji społecznych (np. pracować, zadbać o siebie) pomaga Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie.

Liczba rodzin otrzymująca pomoc z GOPS powodu długotrwałej choroby:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	28	28	24	43	37
w tym: na wsi	23	15	15	29	25
Liczba osób w rodzinach	49	61	65	92	91

*dane wg GOPS Tarczyn

Pomoc ta polega głównie na:

- wypłacie zasiłków celowych na zakup leków lub usług medycznych,
- wypłacie świadczeń okresowych,
- wypłacie zasiłków pielęgnacyjnych,
- świadczeniu usług pielęgnacyjnych przez opiekunki środowiskowe w domu chorego.

Usługi opiekuńcze świadczone przez GOPS w Tarczynie w latach 2003-2007:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	3	3	5	4	4
Liczba osób w rodzinach	8	8	8	4	5

*dane wg GOPS Tarczyn

Często rodzaj schorzenia, brak możliwości pomocy w domu chorego powoduje, że jedyną formą pomocy z jakiej można skorzystać jest skierowanie osoby chorej do Domu Pomocy Społecznej. Na terenie powiatu piaseczyńskiego funkcjonują dwa DPS-y w: Konstancie Jeziorna oraz w Górze Kalwarii. GOPS w Tarczynie wypłaca również świadczenia dla osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej. W ostatnich latach świadczenia były wypłacane: w 2004r. dla dwóch osób, w 2005r. dla 4 osób, w 2006r. dla 5 osób. W roku 2007 GOPS w Tarczynie udzielał świadczeń w postaci zapłaty za pobyt 4 osób (z 3 rodzin) w DPS na łączną kwotę 54.391 zł.

3.1.7. Przemoc w rodzinie

Przemoc występująca w rodzinie jest jedną z najpoważniejszych dysfunkcji. Art. 207 §1 Kodeksu Karnego definiuje, iż: „przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”. Przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Niestety zjawisko to stale wzrasta, jego główną przyczyną jest nadużywanie alkoholu lub alkoholizm członka rodziny. Przemoc dotyczy głównie kobiety oraz dzieci. Przejawem okrucieństwa jest również tzw. „chłodna przemoc” niszcząca psychikę i poczucie wewnętrznej godności.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że: jest intencjonalna (przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary), siły są nierównomierne (w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy), narusza prawa i dobra osobiste (sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku itd.), powoduje cierpienie i ból (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” w Art.6. §2 określa zadania gminy w tym zakresie. Należą do nich:

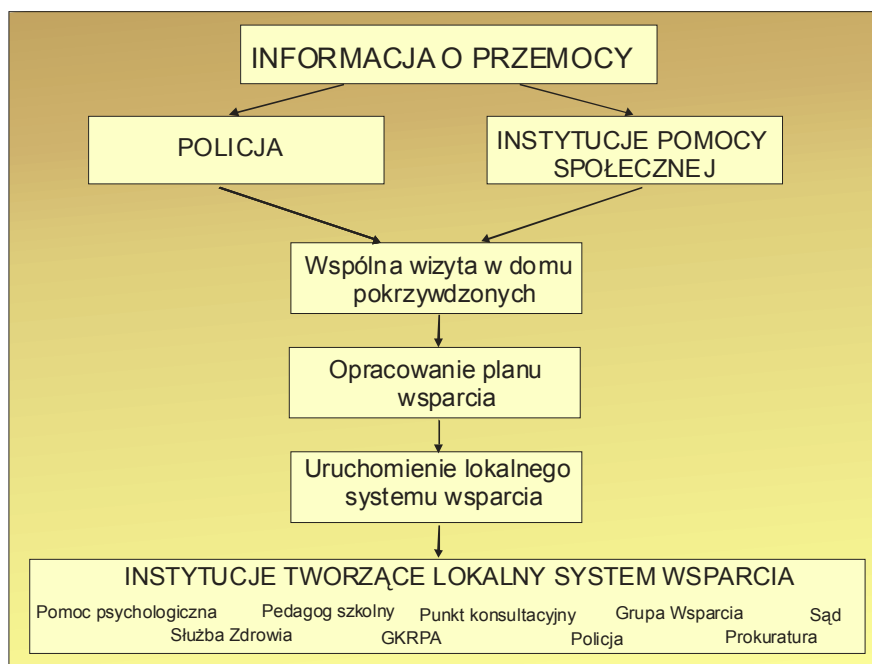
- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji,
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Pracownicy GOPS i Komisariatu Policji w Tarczynie zostali przeszkoleni i przygotowani do wprowadzenia rządowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tzw. „Niebieskiej karty”. Program ten wszedł w życie w październiku 1998 roku. Jednym z jego realizatorów jest Policja – szczególnie policjanci kompanii patrolowo-interwencyjnych oraz dzielnicowi. Działania Policji mają na celu skuteczne reagowanie wobec przemocy w rodzinie poprzez:

- informowanie pokrzywdzonych o przysługujących im prawach oraz możliwości korzystania z pomocy i wsparcia wyspecjalizowanych instytucji,
- rejestrację śladów i przebiegu wydarzeń oraz podjętych czynności, gromadzenie informacji z interwencji domowych i stały kontakt z zagrożoną rodziną,

- rozpoznawanie skali zjawiska i zagrożeń w rodzinie,
- motywowanie ofiar przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.

Schemat postępowania w przypadku stwierdzenia występowania zjawiska przemocy domowej

W skład dokumentów wypełnianych przez policjantów wchodzi cztery „niebieskie karty”. Pierwsza tzw. meldunek – **Karta „A”** – jest wypełniana przez dyżurnego jednostki po zgłoszeniu przez patrol zakończenia czynności.

Kartę „B” wypełnia policjant przeprowadzający interwencję, w którym opisuje: szczegóły zajścia, ocenę przebiegu zdarzenia, dane o dzieciach obecnych w mieszkaniu oraz działania podjęte wobec sprawcy.

Karta „C” zawiera informacje dla ofiary przemocy (jej prawa, możliwość ochrony) i wręczana jest w czasie interwencji. Karta zawiera rubrykę „Zanotuj przebieg zdarzenia, pamięć bywa zawodna”, gdzie pokrzywdzeni wpisują odpowiedzi na pytania: „kto i kiedy cię skrzywdził?”, „kim jest dla ciebie sprawca?”, „na czym polegała przemoc?”, „czy byli świadkowie zdarzenia?”. Pozwala to, z jednej strony, na otwarcie się ofiary przemocy, a jednocześnie stwarza dla organów procesowych i organizacji społecznych podstawę do podjęcia odpowiednich działań.

Karta „D” to prośba o pomoc wypełniana przez ofiarę przemocy. Pokrzywdzeni decydują czy żądać pomocy „w ramach kompetencji Policji” czy zainteresowania odpowiednich służb społecznych. Wypełniony dokument nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania.

W roku 2007 Policja sporządziła 15 „Niebieskich Kart” przeciwko mieszkańcom z terenu gminy. Zjawisku przemocy domowej najczęściej towarzyszą również inne dysfunkcje: nadużywanie alkoholu, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Skala zjawiska w gminie jest trudna do oszacowania. Najczęstszą formą przemocy jest przemoc psychiczna w stosunku do dzieci, która dla

osób postronnych jest trudna do zauważenia.

Problem występowania przemocy domowej w latach 2003-2007 na terenie gminy:

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Ilość interwencji ogółem	806	1173	1172	1373	872
w tym: dotyczącej przemocy	27	15	46	19	15
Ofiary przemocy ogółem	18	15	47	22	15
w tym: kobiety	13	14	43	19	14
mężczyźni	5	-	4	3	1
dzieci do lat 13	-	1	-	-	-
Sprawcy przemocy ogółem	18	15	47	22	15
w tym: kobiety	5	1	-	1	-
mężczyźni	13	14	47	21	15
Sprawcy przemocy po alkoholu	11	14	40	14	8
Przypadki udzielenia pomocy medycznej	1	-	-	-	-
Dzieci przewiezione do szpitala, placówki, oddane pod opiekę osoby spokrewnionej	-	1	-	-	-

*dane wg Komisariatu Policji w Tarczynie

Świadczenia dla rodzin z tytułu występowania przemocy domowej były wypłacane przez GOPS w Tarczynie dla 1 rodziny (4 osób) w latach 2006 i 2007.

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Tarczyn na rok 2008” zakłada przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatu Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Piasecznie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie oraz prowadzenie poradnictwa i organizowanie pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dla ofiar przemocy i ich rodzin.

W Tarczynie działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy domowej lub osób i rodzin dotkniętych innym problemem społecznym. Pomocą, w tym zakresie, mogą służyć również pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lub pedagodzy i psychologowie zatrudnieni w szkołach na terenie gminy. Dzieci i młodzież mają również możliwość korzystania z telefonów zaufania, których numery są umieszczone w ogólnodostępnych miejscach w szkole.

3.1.8. Ochrona macierzyństwa lub wielodzietności

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna powinna być pod specjalną ochroną państwa. Zważywszy na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i gospodarczych (zmiany statusu materialnego), rodzina powinna móc liczyć na pomoc materialną, społeczną i prawną. Na środowisko rodzinne składa się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych jest jednym z ważniejszych zadań opieki społecznej od chwili przejęcia obowiązku wypłaty zasiłków rodzinnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - realizacja ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku „o świadczeniach rodzinnych” (Dz. U. Nr 228, poz. 2255). Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Liczba rodzin objęta zasiłkiem z tytułu ochrony macierzyństwa przez GOPS w Tarczynie:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	38	15	7	15	28
w tym: na wsi	29	10	6	14	21
w tym: wielodzietność	b.d.	1	3	8	23
Liczba osób w rodzinach	185	79	36	74	164
w tym: wielodzietność	b.d.	8	21	54	147

*dane wg GOPS Tarczyn

Wydatki na świadczenia rodzinne poniesione przez GOPS w Tarczynie w roku 2007:

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia rodzinne (w zł)	Liczba przyznanych świadczeń
Zasiłki rodzinne	694.228	11.474
Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:	703.201	5.690
urodzenia dziecka	70.000	70
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	221.371	566
samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	2.400	6
samotnego wychowywania dziecka	72.750	419
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	26.540	355
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	5.780	96
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	20.760	259
rozpoczęcia roku szkolnego	70.500	705
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	83.720	1.620
na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	6.120	68
na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której	77.600	1.552

znajduje się szkoła		
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej (od 1.09.2005)	155.920	1.949
RAZEM- zasiłki rodzinne	1.397.429	17.164
Zaliczka alimentacyjna	152.371	674

*dane wg GOPS Tarczyn

3.1.9. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Zaburzona struktura rodziny ujemnie wpływa na sytuację dziecka i jego więź z rodziną.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin może wynikać z różnych sytuacji społecznych, jej przyczyną nie jest jedynie brak środków na życie. Często w rodzinach niewydolnych wychowawczo występują również inne dysfunkcje: niepełnosprawność umysłowa rodziców, uzależnienie, występowanie przemocy domowej, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze dzieci występujące w domu i w szkole. Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań: realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zaspokajania potrzeb materialnych i duchowych, przekazywania właściwych społecznie wzorów postępowania.

Rodziny otrzymujące wsparcie z GOPS w Tarczynie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	34	50	65	49	42
w tym: na wsi	22	37	48	33	31
w tym: rodziny niepełne	b.d.	31	25	28	20
w tym: rodziny wielodzietne	b.d.	15	23	19	16
Liczba osób w rodzinach	108	206	260	216	179
w tym: rodziny niepełne	b.d.	92	76	84	65
w tym: rodziny wielodzietne	b.d.	92	144	130	106

*dane wg GOPS Tarczyn

Z pomocy GOPS w Tarczynie z powodu bezradności korzystają głównie rodziny wielodzietne i niepełne.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Piaseczyńskiego” określa kierunki wspierania rodzin dysfunkcyjnych:

- uruchamianie i stymulacja własnych zasobów i możliwości rodzin,
- ewaluacja systemu opieki nad dzieckiem,
- zmniejszenie skutków niedostatku wynikającego z sytuacji rodzinnej, bezrobocia itd.

Cele te mają być realizowane poprzez:

- a) praca socjalna – planowe i długotrwałe działania na rzecz wzmocnienia bądź odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- b) pozyskiwanie społeczności lokalnych dla działań samopomocowych oraz pozyskiwanie środków z funduszy pomocowych,
- c) rozwój systemu poradnictwa specjalistycznego w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej przy współpracy z jednostkami specjalistycznymi,
- d) zapewnienie całodobowej interwencji kryzysowej,
- e) organizacja systemu opieki nad dzieckiem:
 - utworzenie Ośrodka Adopcyjnego,
 - utworzenie Pogotowia Rodzinnego
 - rozwój rodzinnych form opieki zastępczej,
 - budowanie sieci ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży,
 - program mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych,
- f) umożliwianie rodzinom z problemem bezrobocia uzyskania źródeł dochodu poprzez rozwijania aktywizujących form pomocy,
- g) prowadzenie analiz na temat przyczyn i rozmiarów niekorzystnych zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz badanie skuteczności podejmowanych działań socjalnych.
- h) pomoc środowiskowa: prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.

3.1.10. Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze

W ostatnich latach w Polsce można zaobserwować wzrost zjawiska przestępczości, a szczególnie przestępczości wśród nieletnich. Przepęstwa dokonywane przez ludzi młodych to przede wszystkim rozboje oraz kradzieże, jak również przestęstwa przeciwko porządkowi publicznemu. Sprawcy w chwili dokonania przestępstw najczęściej są osobami bezrobotnymi i nie uczącymi się. Pomoc społeczna powinna zatem objąć swym zasięgiem także młodzież opuszczającą placówki opiekuńczo-wychowawcze. Konieczna jest dalsza resocjalizacja trudnej młodzieży w środowisku domowym, przystosowanie jej do życia w społeczeństwie i niedopuszczenie do popełniania kolejnych wykroczeń.

Od roku 2003 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarczynie nie były wypłacane świadczenia dla młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze. Sprawami takiej młodzieży zajmuje się głównie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie.

Przestępczość nieletnich

Przestępczość nieletnich jest jednym ze zjawisk narastającej patologii społecznej. Zachowania przestępcze nieletnich zagrażają rozwojowi dzieci i młodzieży oraz bezpieczeństwu społecznemu.

Liczba przestępstw popełnianych przez osoby nieletnie na terenie gminy Tarczyn:

	2003	2004	2005	2006	2007
Rozboje, wymuszenia, kradzieże rozbójnicze	-	-	1	1	-
Kradzież rzeczy cudzej	3	-	1	2	1
Przestępstwa drogowe	-	-	-	3	-
Bójka, pobicie	1	-	3	-	-
Uszkodzenia mienia	-	1	1	-	3
Inne	-	3	2	7	4
Razem	4	4	8	13	8

* dane wg Komisariatu Policji w Tarczynie

W Gminie Tarczyn przestępczość młodocianych nie stanowi dużego problemu, przypadki wykroczeń są incydentalne.

3.1.11. Trudności w integracji osób posiadających status uchodźcy

Status uchodźcy otrzymują osoby, które opuściły swój kraj zazwyczaj z przyczyn politycznych. W Polsce osoby te mają poważne problemy związane głównie z bezrobociem, ubóstwem czy brakiem zaufania i akceptacji (zwłaszcza w małych społecznościach). Pomoc (udzielana przez starostę na podstawie wniosku złożonego przez uchodźcę) taka realizowana jest w ramach indywidualnego programu integracji, uzgodnionego między powiatowym centrum pomocy rodzinie a uchodźcą, w którym w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej uchodźcy i jego rodziny, określona jest wysokość, zakres i forma pomocy. Środki na realizację indywidualnego programu integracji przekazuje wojewoda.

Na terenie Gminy Tarczyn obecnie nie zamieszkuje osoby, które posiadają status

uchodźcy. W ostatnich latach nie było problemów związanych z tą grupą społeczną.

3.1.12. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładów karnych

Osoby opuszczające zakłady karne mają zazwyczaj ogromne trudności z przystosowaniem się do życia w społeczeństwie – są dyskryminowane, często rozpadły się ich wcześniejsze związki rodzinne, nie mogą znaleźć pracy. Ponowne włączenie do społeczeństwa jest koniecznym etapem ich resocjalizacji, dlatego też osoby takie często korzystają z pomocy społecznej.

W roku 2007 na terenie Gminy Tarczyn popełniono ogółem 265 czynów karalnych, z czego najczęściej popełnianymi wykroczeniami są: kradzież mienia lub włamania oraz przestępstwo prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwym.

Liczba przestępstw popełnianych na terenie Gminy Tarczyn:

Kwalifikacja prawna	2003	2004	2005	2006	2007
Kradzież mienia	47	63	65	53	56
Kradzież z włamaniem	63	52	56	43	32
Kradzież z włamaniem do samochodu	33	31	16	15	6
Rozbój, kradzieże z rozbojem	4	4	5	3	2
Bójka, pobicie	2	1	4	3	2
Zabójstwo	1	-	-	-	-
Zgwałcenie	1	1	-	-	1
Nietrzeźwi kierujący	37	71	127	103	67
Zatrzymania do wytrzeźwienia	20	21	42	20	22
Przemoc domowa	9	13	8	11	9
Groźby karalne	5	5	4	11	14
Niealimentacja	9	2	5	3	3
Inne przestępstwa	51	47	62	65	59
Razem	282	311	394	330	265

* dane wg Komisariatu Policji w Tarczynie

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS z powodu opuszczenie zakładu karnego w latach 2003-2007:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	1	-	3	3	5
w tym: na wsi	0	-	3	2	4
Liczba osób w rodzinach	1	-	7	3	5

*dane wg GOPS Tarczyn

Osoby opuszczające zakłady karne otrzymują pomoc z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jeśli same się do niego zgłoszą.

3.1.13. Alkoholizm i narkomania

Problem alkoholizmu

Alkoholizm czyli uzależnienie od alkoholu to choroba, która zaczyna się oraz rozwija najczęściej bez wiedzy chorego i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i wybuchowych reakcji radości lub rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań. Cechuje go także mała odporność na frustracje, kryje w sobie lęk przed wyjściem na jaw jego uzależnienia. Jego kontakty z innymi ludźmi zazwyczaj dość płytkie i luźne, nasycone są wysokim poziomem niepokoju. Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa.

Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia, uczą się destruktywnych dla siebie i otoczenia zachowań. Nierzadko członkowie rodziny alkoholika popadają we współuzależnienie. Zjawisko nadużywania alkoholu jest problemem złożonym i trudnym do przezwyciężenia.

W chwili obecnej najbardziej niepokojące jest zjawisko związane z obniżaniem się wieku pierwszego kontaktu z alkoholem. Zdecydowany wpływ na taki stan rzeczy mają: dostępność alkoholu – zwłaszcza piwa, przyzwolenie społeczne oraz zaniedbania ze strony rodziców.

W gminie Tarczyn, według oceny uczestników Warsztatów Strategicznych, alkohol jest dostępny, nikt nie ma trudności z jego zakupem, poza tym istnieje społeczne przyzwolenie na picie, zwłaszcza przez mężczyzn. W gminie alkohol sprzedaje ogółem 50 punktów (w tym: alkohol wysokoprocentowy 34 punkty, alkohol w miejscu spożycia – 14).

Najbardziej niepokojące są zjawiska sięgania po alkohol przez młodzież gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Wśród osób dorosłych problem nadużywania alkoholu powtarza się w tych samych środowiskach (np. wśród rodzin ubogich czy dysfunkcyjnych). Najczęściej takie osoby nie szukają pomocy w celu terapii uzależnienia. Skala zjawiska na terenie gminy rośnie i oceniana jest jako duża – choć z pomocy GOPS korzysta niewiele rodzin.

Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS w Tarczynie z powodu alkoholizmu jej członka w latach 2003-2007:

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin	3	3	1	3	3
w tym: na wsi	1	1	0	1	1
Liczba osób w rodzinach	9	6	1	4	8

* dane GOPS Tarczyn

Rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga współdziałania szeregu instytucji, oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości i administracji. Osoby mające problem alkoholowy lub inny problem społeczny mogą zgłosić się o pomoc do: GOPS, GKRPA, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego lub

też na leczenie w Poradniach Odwykowych w Piasecznie czy Grójcu.

Instytucje pomagające osobom i rodzinom z terenu gminy mającym problemy alkoholowe to:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie, który monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem: przygotowuje wywiady środowiskowe oraz udziela rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarczynie. Do zadań głównych GKRPA należy:
 - podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu,
 - przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
 - inicjowanie w środowisku lokalnym działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych (upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych oraz prowadzenie edukacji dzieci i rodziców w dziedzinie profilaktyki uzależnień,
 - wszechstronne kształcenie w dziedzinie profilaktyki członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów,
 - dofinansowaniu organizacji społecznych pracujących z młodzieżą, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego i innych organizacji służących profilaktyce i terapii uzależnień.
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny działający przy GOPS w Tarczynie - miejsce pierwszego kontaktu dla osób zgłaszających zaistnienie sytuacji kryzysowych związanych z problemem alkoholowym. Do jego podstawowych zadań należą:
 - informowanie o chorobie alkoholowej i możliwościach leczenia uzależnienia,
 - organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych, prowadzenie oddziaływań motywujących do podjęcia terapii,
 - udzielanie podstawowej pomocy psychologicznej i prawnej (doradztwa) osobom i rodzinom, w których występuje problem alkoholowy,
 - informowanie o instytucjach, organizacjach i ruchach samopomocowych działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - udzielanie wsparcia osobom, które zakończyły terapię odwykową.
 - współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komisariatem Policji w Tarczynie, Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi.
- poradnie odwykowe – mieszkańcy gminy Tarczyn mogą korzystać z usług poradni w Piasecznie lub Grójcu w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Podstawowe formy pracy Poradni to terapia indywidualna i grupowa w oparciu o metody psychoterapeutyczne.

Dla rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Tarczyn powstał

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2008” (Uchwała Rady Miejskiej Nr XVII/101/07 z dnia 20 grudnia 2007r.). Program zakłada realizację następujących działań:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej (artykuły, ulotki, plakaty, materiały dydaktyczne, spotkania i konkursy promujące trzeźwość, życie bez przemocy i uzależnień),
- szkolenia przedstawicieli różnych instytucji społecznych (pomoc społeczna, policja, szkoły, opieka zdrowotna, pracownicy punktu konsultacyjnego i świetlic środowiskowych),
- działalność Punktu Konsultacyjnego (wspierania osoby uzależnionej i jej rodziny, organizowanie terapii, udzielanie porad prawnych)
- realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w szkołach (zajęcia z uczniami, spotkania z rodzicami, konkursy i imprezy profilaktyczne),
- współpraca z AA, Al.-anon, Szkołami, Policją, Zespołem Opieki Zdrowotnej, pracownikami Domu Kultury, pomocy społecznej, pedagogami szkolnymi, sołtysami, przedstawicielami środowisk zainteresowanych tworzeniem ruchu trzeźwości oraz organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi, świetlicami, klubami młodzieżowymi (zintegrowani środowisk i instytucji wokół problemów profilaktyki uzależnień),
- prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin dotkniętych dysfunkcją (prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych, integracyjnych, edukacji wczesnoszkolnej, sportowych oraz ogólnorozwojowych, prowadzeni zajęć edukacyjnych dla rodziców),
- dofinansowanie programów terapeutycznych realizowanych na terenie innych gmin, z których korzystają mieszkańcy gminy Tarczyn, tj. Powiatowej Poradni Leczenia Uzależnień w Piasecznie oraz w Grójcu,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (dofinansowanie kolonii i obozów z programem terapeutycznym, dofinansowanie rekreacji i sportu oraz zajęć rozwojowych w gminie),
- zorganizowanie grup wsparciowo-edukacyjnych oraz terapeutycznych dla osób z rodzin dysfunkcyjnych (zajęcia grupowe)

Problem narkomanii

Narkomania to nałóg stałego używania narkotyków, z czasem całkowite uzależnienie się od nich. Pojęcie narkomanii ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię. Nałóg ten prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach – zwłaszcza w układzie nerwowym.

Najczęstszymi przyczynami sięgania po narkotyki, zwłaszcza przez dzieci i młodzież są: trudne sytuacje życiowe, poszukiwanie ucieczki od problemów życia codziennego, bezradność życiowa, wpływ grupy rówieśniczej, ciekawość, ukształtowanie w toku wychowania pewnych szczególnych cech osobowości, określanych jako skłonność do nałogów.

Narkomania to zjawisko, które jest obecne w gminie, jednak nie znana jest jego skala. Wśród młodzieży uczącej się problem nie jest dostrzegalny do poziomu gimnazjum.

Problemy zaczynają się w szkole średniej. Gmina jest terenem o dużym stopniu oddziaływania ze strony Warszawy i zdobycie narkotyków czy środków odurzających nie jest trudne. Dlatego też niebagatelną rolę w zwalczaniu narkomanii odgrywa edukacja, która uświadamia zagrożenie, a przede wszystkim kształtuje właściwe postawy.

W roku 2007 ze środków GOPS z powodu narkomanii korzystały 2 osoby.

Dla rozwiązywania problemów uzależnień narkotykami na terenie Gminy Tarczyn powstał „Program Zapobiegania Narkomanii na rok 2008” (Uchwała Rady Miejskiej Nr XIX/111/08 z dnia 21 lutego 2008r.). celem programu jest zainicjowanie długofalowego procesu edukacji społecznej na temat zagrożeń związanych z narkotykami, promocji zdrowego stylu życia oraz wspierania alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Program zakłada:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej (artykuły, ulotki, plakaty, materiały dydaktyczne, spotkania i konkursy promujące życie bez przemocy i uzależnień),
- szkolenia przedstawicieli różnych instytucji społecznych (pomoc społeczna, policja, szkoły, opieka zdrowotna, pracownicy punktu konsultacyjnego i świetlic środowiskowych),
- działalność Punktu Konsultacyjnego (wspierania osoby uzależnionej i jej rodziny, organizowanie terapii, zakup testów)
- realizacja programów z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach (zajęcia z uczniami, spotkania z rodzicami, konkursy i imprezy profilaktyczne),
- współpraca z NA (Narkomani Anonimowi), Szkołami, Policją, Zespołem Opieki Zdrowotnej, pracownikami Domu Kultury, Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, sołtysami, przedstawicielami środowisk zainteresowanych tworzeniem ruchu trzeźwości oraz organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi, świetlicami, klubami młodzieżowymi,
- zorganizowanie grup wsparciowo-edukacyjnych oraz terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków, będących po kuracji odwykowej oraz ich partnerów i rodzin.

Programy profilaktyczne przeciw uzależnieniom prowadzone przez placówki oświatowe

Wszystkie placówki oświatowe działające na terenie Gminy Tarczyn realizują obligatoryjnie zadania dotyczące zapobieganiu problemom społecznym w oparciu o szkolne programy profilaktyki. Głównym celem prowadzenia programów profilaktycznych jest:

- kształtowanie postaw promujących zdrowy i higieniczny tryb życia,
- nie uleganie namowom i wpływom środowiska oraz wykształcenie nawyku odmowy i niezgody na postępowania niewłaściwe,
- kształtowanie właściwych postaw i zachowań obywatelskich,
- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych,
- troskę o bezpieczeństwo dziecka w każdej sytuacji życiowej,
- przeciwdziałanie agresji i innym patologiom,
- wspomaganie rozwoju i kształtowanie osobowości dziecka poprzez:

postrzeganie siebie i rozumienie własnych uczuć, uczestnictwo w grupie, dbanie o zdrowie, podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów (radzenie sobie ze strachem, stresem, niepokojem),

- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia, wspieranie rozwoju fizycznego, zdrowotnego, intelektualnego i psychicznego ucznia oraz przygotowanie do życia w rodzinie i we współczesnym świecie.

Szkolne programy profilaktyki zawierają elementy programów ogólnopolskich, są opracowane przez nauczycieli na podstawie przeprowadzonej diagnozy środowiska szkolnego i pracy z uczniami. Każda szkoła w gminie ma opracowany indywidualny program profilaktyczny i wychowawczy. Programy te oferowane są w formie:

- lekcji wychowawczych o różnorodnej tematyce (uzależnienia, problemy społeczne, tematyka okresu dojrzewania),
- organizowania profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych,
- organizowania otwartych imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym, konkursów tematycznych, spektakli teatralnych,
- realizowania długofalowych kampanii organizujących młodzieży ciekawe, zdrowe formy spędzania wolnego czasu i rozwijania własnych zainteresowań,
- spotkań z policjantami z zakresie: bezpieczeństwa, wychowania komunikacyjnego, zagrożenia środkami psychotropowymi,
- spotkań z fachowcami z zakresu ratownictwa medycznego i pożarowego i w zakresie zasad bezpieczeństwa,
- profilaktyka zdrowotna prowadzona przez lekarzy i pielęgniarki środowiskowe, szkolne,
- objęcia programami profilaktyki rodziców i środowisk lokalnych, odpowiedzialnych za wychowanie młodzieży.

3.1.14. Wystąpienie zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej

Pomoc społeczna udzielana jest również w sytuacjach niezależnych od uwarunkowań społecznych, np.: wystąpienie sytuacji kryzysowej lub tragicznego w skutkach zdarzenia losowego.

O pomoc w wyniku zdarzenia losowego mogą się ubiegać osoby, które doświadczyły zniszczeń swojego mienia np. z powodu pożaru, podtopienia, kradzieży itp. Pomoc może być oferowana w formie pieniężnej lub rzeczowej.

W ostatnich latach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie udzielał świadczeń dla kilku rodzin:

- w 2006r. – dla 3 rodzin (8 osób),
- w 2007r. – dla 1 rodziny (1 osoby).

3.1.15. Klęska żywiołowa lub ekologiczna

Ze zjawiskiem klęski ekologicznej mamy do czynienia w chwili, kiedy to w wyniku degradacji środowiska naturalne procesy wspierające i przywracające równowagę ekologiczną przestaną działać. Klęska ekologiczna i żywiołowa najczęściej jest wynikiem zbytnej ingerencji w przyrodę przez człowieka. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558) określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu klęski żywiołowej, a także zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu klęski żywiołowej. Ustawa definiuje pojęcia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej i awarii technicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie w ostatnich latach nie udzielał świadczeń dla rodzin poszkodowanych klęską żywiołową lub ekologiczną.

3.2. Pozostałe problemy społeczne występujące w Mieście i Gminie

W Mieście i Gminie Tarczyn można obserwować również inne problemy społeczne, które niekoniecznie wymagają wsparcia finansowego skierowanego do konkretnych osób czy rodzin, ale często podjęcia działań organizacyjnych. Działania te to np.: udostępnienia młodzieży sal szkolnych po zajęciach, zorganizowanie klubów, świetlic i organizowanie w nich spotkań dla poszczególnych grup wiekowych. Zadania te powinny być organizowane w taki sposób, aby zachęcić potencjalnych odbiorców i wymóc na nich aktywność.

3.2.1. Problemy dzieci i młodzieży

Głównymi problemami młodzieży są:

- *dostępność do obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, klubów umożliwiająca atrakcyjne spędzanie czasu wolnego,*
- *brak środków na kształcenie, dokończanie, realizację zainteresowań w przypadku rodzin ubogich.*

Na terenie gminy dzieci i młodzież mają zagwarantowane dobre warunki do nauki. Funkcjonują placówki oświatowe na szczeblu przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym oraz szkoła ponadgimnazjalna. Do innych szkół młodzież ma możliwość dojeżdżania do Warszawy, Piaseczna czy Grójca.

Czas wolny dzieci i młodzież mogą spędzać na zajęciach pozalekcyjnych korzystając z bazy sportowo-rekreacyjnej w szkołach. Najlepszą bazą kulturalną dysponuje miasto Tarczyn. W Tarczynie i Suchostrudze działają świetlice opiekuńcze. Poza tymi miejscowościami baza kulturalna i sportowa jest raczej słabo rozwinięta. Dodatkowym problemem są trudności komunikacyjne i brak transportu wewnątrz gminy.

W Pamiętce zostało utworzone Centrum Kształcenia – komputerowy ośrodek edukacyjny w Zespole Szkół, z którego może bezpłatnie skorzystać każda osoba zainteresowana poszerzaniem swojej wiedzy oraz zdobywaniem nowych kwalifikacji. Projekt „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich” współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach SPO RZL 2.1 (Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich).

3.2.2. Problemy ludzi starszych

Przy powszechnym zjawisku występowania procesu starzenia się społeczeństwa, problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które gwarantuje jak najdłuższe utrzymanie ich we własnym środowisku. Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużają okres ich samodzielności społecznej.

W gminie Tarczyn funkcjonują: Polski Związek Emerytów, Rencistów Inwalidów, Związek Kombatantów.

Przy parafiach w: Tarczynie, Przypkach, Leśnej Polanie, Werdunie i Rembertowie, organizowane są spotkania z osobami starszymi, np. dzień chorego, dzień seniora, spotkanie opłatkowe, modlitewne lub zwykłe spotkania przy herbacie.

3.2.3. Problemy czasu wolnego i wypoczynku

Pogorszenie się sytuacji ekonomicznej całych grup i warstw społecznych narzuciło konieczność zmian w strukturze wydatków gospodarstw domowych. W ostatnich czasach wydatki na rozrywkę i wypoczynek zajmują coraz mniej miejsca w budżetach domowych. Zdecydowaną przewagę w budżecie przeciętnego gospodarstwa mają wydatki na dobra i usługi niezbędne do zapewnienia bytu rodziny. W społeczeństwie kształtuje się zjawisko powszechnego spędzania czasu wolnego w domu. Zazwyczaj czas ten jest wykorzystywany w sposób bierny – nie zapewniający rozwoju fizycznego i intelektualnego oraz nie regenerujący sił witalnych. Na wyjazdy na dłuższy wypoczynek decydują się głównie osoby lepiej wykształcone, pracujący na wyższych stanowiskach. Z problemem nadmiaru czasu wolnego spotykają się osoby bezrobotne oraz ludzie starsi.

Kultura

Funkcje upowszechniania kultury na terenie gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury Tarczynie. W GOK-u prowadzone są zajęcia nauki tańca, zajęcia sportowe, karate, nauka gry na pianinie.

W Tarczynie odbywają się corocznie liczne uroczystości religijne i imprezy kulturalne:

- Dni Tarczyna,
- Pożegnanie Lata,
- Dni Niezapominajki
- Koncerty muzyki poważnej.

Sport

Sport w gminie funkcjonuje w oparciu o placówki oświatowe i bazę sportowo rekreacyjną dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy. Są to: hala sportowa wraz z kompleksem boisk i siłownią w Tarczynie, boiska wielofunkcyjne w Pracach Małych i Tarczynie, strzelnica myśliwska w Suchodole, łowisko „Sum” w Jaziorzanach i stadnina koni w Świętochowie.

W Mieście i Gminie Tarczyn działają stowarzyszenia sportowe i kluby uczniowskie, m.in.: KS „Tarpan” Tarczyn, ULKS „Grom” Prace Małe, UKS „Orzeł” Suchostruga, KS „Płomień”, UKS „Akrobata”, ULKS „Józefina”, „Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Czarny Sztylet” Tarczyn i „Jeździecki Klub Sportowy” w Świętochowie.

Aktywność społeczna

Celem Fundacji Rozwoju Obszarów Wiejskich Gmin Tarczyn, Pniewy, Prażmów Lokalna Grupa Działania są działania wpływające na stymulowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, sprawniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego terenów wiejskich, poprawę ich konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także na aktywizację oraz współpracę lokalnych środowisk.

4. System pomocy społecznej w Mieście i Gminie Tarczyn

4.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. GOPS w Tarczynie realizuje zadania własne i zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na podstawie obowiązujących przepisów:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- przepisów dotyczących samorządu gminnego, finansów publicznych, rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zamówień publicznych i systemu ubezpieczeń społecznych, Kodeksu Postępowania Administracyjnego,
- przepisów wykonawczych do poszczególnych ustaw.

Przy realizacji zadań GOPS współdziała z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków:

- budżetu Gminy (realizacja zadań własnych),
- dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych),
- dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych,
- fundusze mogą pochodzić również z: darowizn, spadków, zapisów osób fizycznych i prawnych.

Do podstawowych zadań pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należą:

- przeprowadzanie analizy i oceny zjawisk dotyczących konieczności świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin
- pomoc we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W ostatnich latach zmniejsza się systematycznie liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS. W chwili obecnej trudno jest jednoznacznie ocenić, czy jest to wynik bogacenia się mieszkańców gminy (duży procent ludności napływowej, osiedlającej się w Tarczynie a pracującej w Warszawie) czy jest efektem zmniejszenia limitu dochodów w przyznawaniu pomocy na 1 osobę w rodzinie.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS:

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba rodzin korzystających z pomocy	282	263	223	227	187
w tym: na wsi	201	166	155	170	127
Liczba osób w rodzinach	820	846	619	549	537

* dane wg GOPS Tarczyn

Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym wydano decyzję	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
			Ogółem	Na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2003	389	254	184	770
	2004	269	228	138	699
	2005	330	201	141	572
	2006	365	202	151	491
	2007	281	166	112	473
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	2003	100	97	74	306
	2004	39	39	28	115
	2005	32	32	27	53
	2006	97	29	25	43
	2007	33	32	27	44
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2003	320	27	184	759
	2004	256	181	165	605
	2005	315	186	127	555
	2006	314	189	137	477
	2007	263	149	99	455
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej	2003	-	282	201	820
	2004	-	228	184	842
	2005	-	223	155	619
	2006	-	227	170	549
	2007	-	21	15	64

*dane wg GOPS Tarczyn

Realizacja zadań własnych (liczba wniosków):

	2003	2004	2005	2006	2007
Zasiłki okresowe	-	14	25	35	23
Posiłek	137	132	148	164	153
Sprawianie pogrzebu	3	5	3		6
Usługi opiekuńcze	3	3	5	4	4
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego	-	-	-	3	1
Zasiłki celowe i pomoc w naturze	182	146	165	152	101
Odpłatność za pobyt z DPS	-	2	4	5	4

* dane wg GOPS Tarczyn

Powody udzielania pomocy społecznej przez GOPS w Tarczynie w latach 2003-2007 (liczba rodzin):

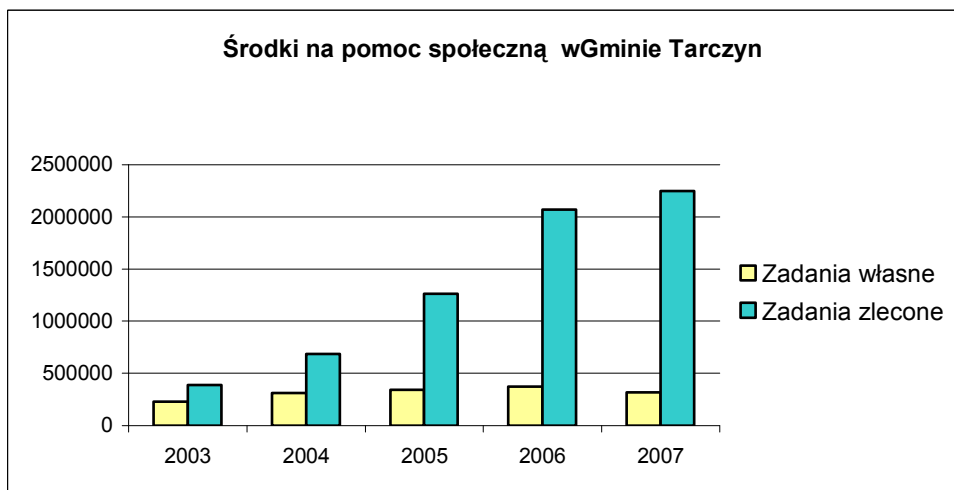
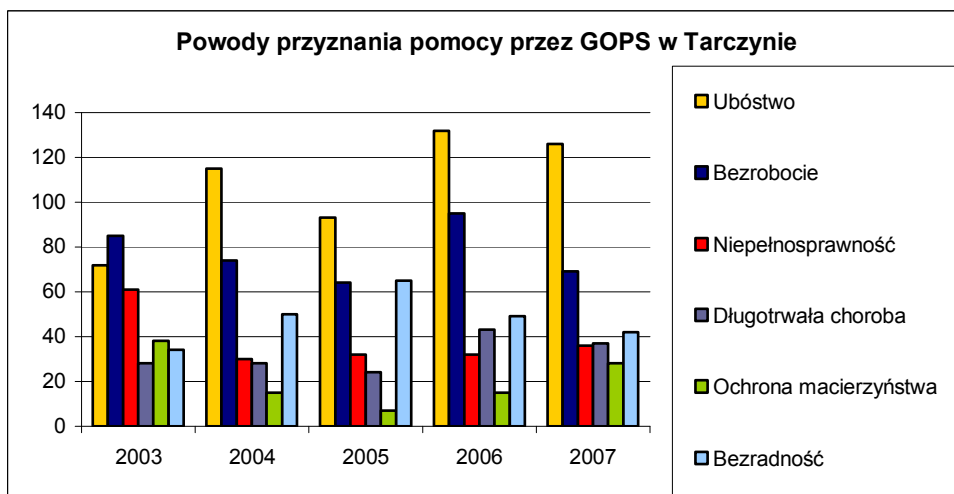
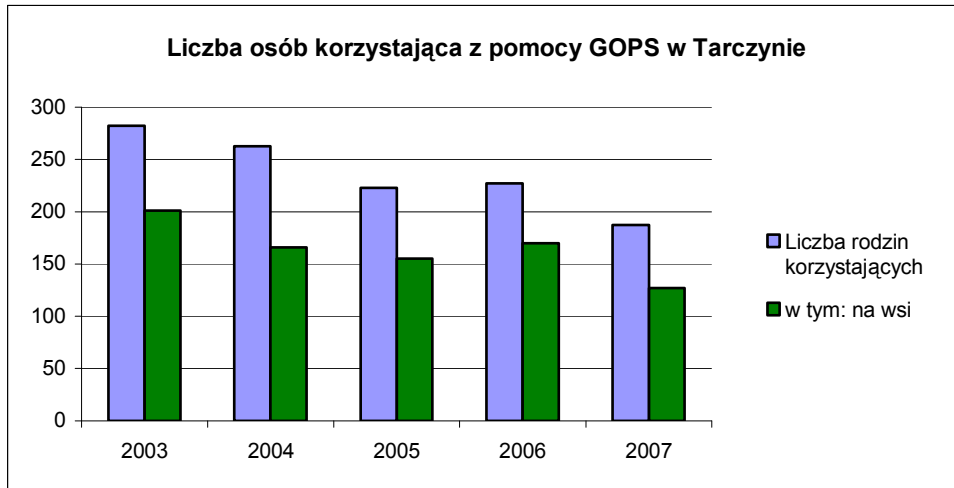
	2003	2004	2005	2006	2007
Ubóstwo	72	115	93	132	126
Bezrobocie	85	74	64	95	69
Niepełnosprawność	61	30	32	32	36
Długotrwała choroba	28	28	24	43	37
Przemoc w rodzinie	0	0	0	1	1
Ochrona macierzyństwa	38	15	7	15	28
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	34	50	65	49	42
Alkoholizm	3	3	3	3	3

* dane wg GOPS Tarczyn

Środki finansowe na opiekę społeczną wg źródeł pochodzenia (w zł):

Rok	Zadania własne	Zadania zlecone	Razem
2003	231904	388300	620 204
2004	313844	682599	996 443
2005	342252	1264308	1 606 560
2006	374719	2070187	2 444 906
2007	319313	2249953	2 569 266

* dane wg GOPS Tarczyn

4.2. Pozostałe instytucje zajmujące się pomocą społeczną

W prowadzeniu polityki społecznej na terenie Gminy działania Gminnego Ośrodka są wspierane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie. Zadania Centrum dotyczą głównie rodzin (problemów z dziećmi, sierot) oraz osób niepełnosprawnych oraz służenia radą i pomocą i organizowaniem dokształcania pracowników pomocy społecznej w powiecie. Przy PCPR działa Powiatowa Poradnia Obywatelską (ma funkcjonować do czasu utworzenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej), do której zgłaszają się osoby z problemami ubóstwa, uzależnienia, bezdomności, w sprawach alimentacyjnych i rozwodowych, z problemami wychowawczymi, w sprawach mieszkaniowych i innych.

Ponadto na szczeblu powiatowym działają:

- Powiatowy Zespół d.s. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Konstancinie – Jeziornie.

Jednostki te mają bezpośredni kontakt z potrzebującymi pomocy, świadczą głównie pomoc finansową, rzeczową i socjalną zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

W obszarze pomocy społecznej w powiecie piaseczyńskim działają również jednostki i organizacje lokalne:

- Fundacja Pomocy Bezdomnym i Bezrobotnym „Domus et Labor” w Piasecznie,
- Polski Czerwony Krzyż w Piasecznie,
- Caritas w Piasecznie,
- Piaseczyński Oddział Mazowieckiego Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodzin Dzieci Chorych na Mukopolisacharydozę i Choroby Pokrewne w Głoskowie,
- Piaseczyński Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki”,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki Zarząd Koła Piaseczno,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów Oddział w Piasecznie,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Zalesiu Dolnym.

5. Podsumowanie sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn

Z diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn wynika:

- z pomocy społecznej w Gminie korzysta 187 rodzin tj. 537 osób (stanowi to 5% ogólnej liczby mieszkańców gminy);
- w zdecydowanej większości beneficjentami GOPS są rodziny z terenów wiejskich gminy,
- najwięcej świadczeń w GOPS w Tarczynie przyznawanych jest z powodu ubóstwa (korzysta z nich 365 osób, czyli 3,5% ludności gminy). Kolejnymi powodami korzystania z pomocy społecznej są: bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz długotrwała choroba bądź niepełnosprawność,

- 2,7% ludności gminy jest bezrobotna, w tym 44% długotrwale. Problem bezrobocia nie jest zbyt dotkliwy w gminie, ponieważ większość mieszkańców pracuje w Warszawie lub jej okolicach, a Tarczyn jest traktowany jako tzw. „sypialnia stolicy”.
- znaczącym problemem jest nadużywanie alkoholu przez mieszkańców, choć niewiele osób korzysta z tego powodu z pomocy GOPS,
- problemem jest dostępność do usług dla osób niepełnosprawnych, starszych i chorych ze względu na zbyt małą kadre pomocy społecznej – niewystarczająca liczba pracowników GOPS oraz opiekunów socjalnych i wolontariuszy,
- pozytywny wpływ na funkcjonowanie sfery społecznej na terenie gminy Tarczyn mają:
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna w Tarczynie
 - koła zainteresowań, sekcje i zespoły przy szkołach,
 - uczniowskie i inne kluby sportowe.

Działania władz Gminy Tarczyn zmierzają do poprawy standardu życia mieszkańców i opierają się na zadaniach organizacyjnych (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych (np.: poprawie warunków lokalowych i wyposażenia instytucji sfery społecznej).

Wszelkie działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Część II

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Tarczyn

1. Konsultacje społeczne

1.1. Wnioski z przeprowadzonych ankiet „Identyfikacja problemów społecznych w Gminie Tarczyn”

W ramach prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn” wśród mieszkańców Gminy przeprowadzono akcję ankietową na temat: „Identyfikacja problemów społecznych w Gminie Tarczyn”. Na pytania ankiet odpowiadali radni, sołtysi oraz uczniowie i nauczyciele ze szkół z terenu gminy.

Wnioski z ankiet:

Na terenie gminy problemy społeczne są zróżnicowane. Generalnie ankietowani zauważają problemy ubóstwa oraz nadużywania alkoholu jako najbardziej poważne na terenie swoich sołectw. Najbardziej dokuczliwe jest nadużywanie alkoholu, ponieważ zagraża bezpieczeństwu innych, pokazuje złe przykłady dla młodzieży, która coraz chętniej i wcześniej po niego sięga.

W miejscowościach oddalonych i pozbawionych bezpośredniego oddziaływania trasy krajowej E7 zaznacza się również zjawisko bezrobocia. Bezrobocia praktycznie nie ma w centralnej części gminy, gdzie większość mieszkańców to ludność napływowa pracująca w Warszawie.

Wśród innych problemów mieszkańcy zauważają: niewystarczającą opiekę medyczną, braki w bazie kulturalnej oraz rekreacyjnej i sportowej, a także brak zorganizowanej komunikacji pomiędzy miejscowościami oraz miastem powiatowym Piasecznem czy Warszawą.

Ankietowani mieszkańcy uważają, że najważniejszym rodzajem pomocy ze strony gminy i instytucji społecznych byłoby prowadzenie pomocy finansowej dla osób ubogich oraz utworzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemami społecznymi. Ze strony Urzędu Miejskiego mieszkańcy oczekują stworzenie systemu ulg dla tworzących miejsca pracy i rozpoczynających działalność gospodarczą.

Według ankietowanych nauczycieli na terenie Gminy Tarczyn należałoby podjąć następujące działania w zakresie polityki społecznej:

- pomoc dla rodzin wielodzietnych,
- dołożenie starań do poprawy sytuacji dziecka wychowywanego w rodzinie patologicznej (niedopuszczenie do rozprzestrzeniania się niekorzystnych zachowań społecznych),
- zachęcanie do spędzania aktywnie wolnego czasu przez młodzież,
- zwiększyć dostępność do obiektów kulturalnych i rekreacyjno-sportowych,
- stworzyć świetlice dla dzieci i młodzieży w miejscowościach oddalonych od

miasta Tarczyn oraz pozbawionych szkół i zaplecza przy nich.

Uczniowie zauważają w swoim środowisku przede wszystkim problemy wynikające z ubóstwa oraz nadużywania alkoholu. Sporadycznie zauważa się przypadki przemocy w rodzinie oraz kwestie niepełnosprawności. Część uczniów nie jest zorientowana lub też zainteresowana problemami społecznymi występującymi w gminie.

W szkołach obserwuje się również wzrost nieuzasadnionej agresji młodzieży. Wpływ na taki stan rzeczy ma występowanie w rodzinach problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz brak dobrego przykładu ze strony rodziców (kierowanie się przemocą psychiczną i nadużywanie alkoholu). Nauczyciele, w większości, zauważają problem sięgania po alkohol wśród młodzieży i obniżanie się wieku inicjacji. Jednocześnie nauczyciele nie mają wiedzy na temat zażywania narkotyków przez swoich uczniów (pojedyncze przypadki są widoczne). Według nauczycieli młodzież jest świadoma zagrożeń wynikających z uzależnienia alkoholem czy narkotykami, natomiast rodzice prawie nie są do tego przygotowani. Szkoły prowadzą własne programy profilaktyczne przeciw uzależnieniom w formie: zajęć lekcyjnych, apeli, konkursów, pogadank z pedagogiem. Uczniowie twierdzą, że ich wiedza na temat zagrożeń związanych ze skutkami uzależnienia jest wystarczająca. Za najlepszą formę edukacji przeciwko uzależnieniom młodzież uważa spotkania z osobami, które wyszły z nałogu. Ankietowani uważają, że efekty przynoszą pogadanki z psychologami i znawcami tematu. Źródłem wiedzy może być również Internet oraz profilaktyczne akcje prowadzone w mediach.

W środowisku szkolnym najbardziej zauważalna jest sytuacja materialna uczniów. Przejawia się ona w braku środków na pomoce naukowe, podręczniki oraz niedożywieniu uczniów. Pomoc ze strony szkoły dla uczniów z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych polega na: organizowaniu dożywiania ze środków GOPS, oferowaniu darmowych podręczników, organizowanie funduszy na wycieczki, współpracę z rodzicami i instytucjami społecznymi pomagającymi uczniom na terenie gminy, prowadzeniu zajęć dla dzieci sprawiających problemy wychowawcze.

Młodzież zdecydowanie stwierdza, że na terenie gminy Tarczyn nie ma dostępu do klubów młodzieżowych, obiektów sportowych i rekreacyjnych, obiektów kulturalnych (oprócz bibliotek) oraz dostępności do internetu. Uczniom brakuje miejsc, gdzie mogłaby bezpiecznie, atrakcyjnie i w miłej atmosferze spędzić czas w weekend i po szkole. Wszyscy ankietowani wypowiadają się o konieczności tworzenia miejsc do spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież (budowa placów zabaw, boisk, tworzenie świetlic, itp.). W przyszłości młodzież widzi swoją gminę bardziej rozwiniętą: z pełną infrastrukturą techniczną i społeczną (gwarantującą mieszkańcom dostęp do kultury, sportu i wypoczynku), bezpieczniejszą i bardziej przyjazną dla wszystkich mieszkańców oraz dbającą o środowisko naturalne.

1.2. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn

Analiza SWOT to analiza strategiczna opierająca się na zidentyfikowaniu problemów w ramach czterech haseł obrazujących wszelkie aspekty charakteryzowanego zjawiska. Hasłami tymi są: mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia rozwoju.

Dla opisu aktualnej sytuacji społecznej w Gminie Tarczyn przeprowadzono następującą analizę:

Mocne strony:

1. Położenie geograficzne w centrum kraju i w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy
2. Dobrze rozwinięta sieć drogowa
3. Zasób terenów inwestycyjnych pod mieszkalnictwo i działalność gospodarczą
4. Mały odsetek osób bezrobotnych
5. Sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej, reagujący na bieżące potrzeby oraz ścisła współpraca instytucji sfery społecznej w gminie
6. Rozwijanie kontaktów z gminami ościennymi

Słabe strony:

1. Dysproporcje w społeczeństwie Gminy pod względem statusu materialnego
2. Niewystarczające wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych gminy
3. Niepełna infrastruktura techniczna – zwłaszcza na terenach mniej atrakcyjnych dla osiedlania
4. Niedoinwestowanie baza społeczna
5. Istnienie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej
6. Brak oferty dla osób niepełnosprawnych, chorych, starszych.

Zagrożenia:

1. Zanieczyszczenie środowiska
2. Uciążliwość ze strony transportu samochodowego (hałas, przewóz materiałów niebezpiecznych, duży ruch)
3. Wzrost patologii społecznych spowodowanych dysproporcjami w społeczeństwie
4. Niewystarczające środki przekazywane z budżetu państwa na zadania zlecone gminom

Szanse:

1. Pozyskanie środków zewnętrznych na inwestycje i działania prospołeczne
2. Poprawa estetyki gminy
3. Szybki rozwój gminy
4. Kontynuacja współpracy instytucji sfery społecznej
5. Wzrost aktywności mieszkańców
6. Skuteczna promocja Gminy Tarczyn na rzecz jej rozwoju gospodarczego i społecznego

2. Wizja rozwoju oraz cele główne i pośrednie Gminy Tarczyn w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn **wizję** zdefiniowano w następujący sposób:

Wizja:

Gmina Tarczyn prowadzi politykę społeczną zmierzającą do poprawy standardu życia: dostępności do infrastruktury, zmniejszeniu występowania niekorzystnych zjawisk społecznych, poprawie bezpieczeństwa, aktywizacji mieszkańców. Działania te oparte są na zasadach zrównoważonego rozwoju gminy.

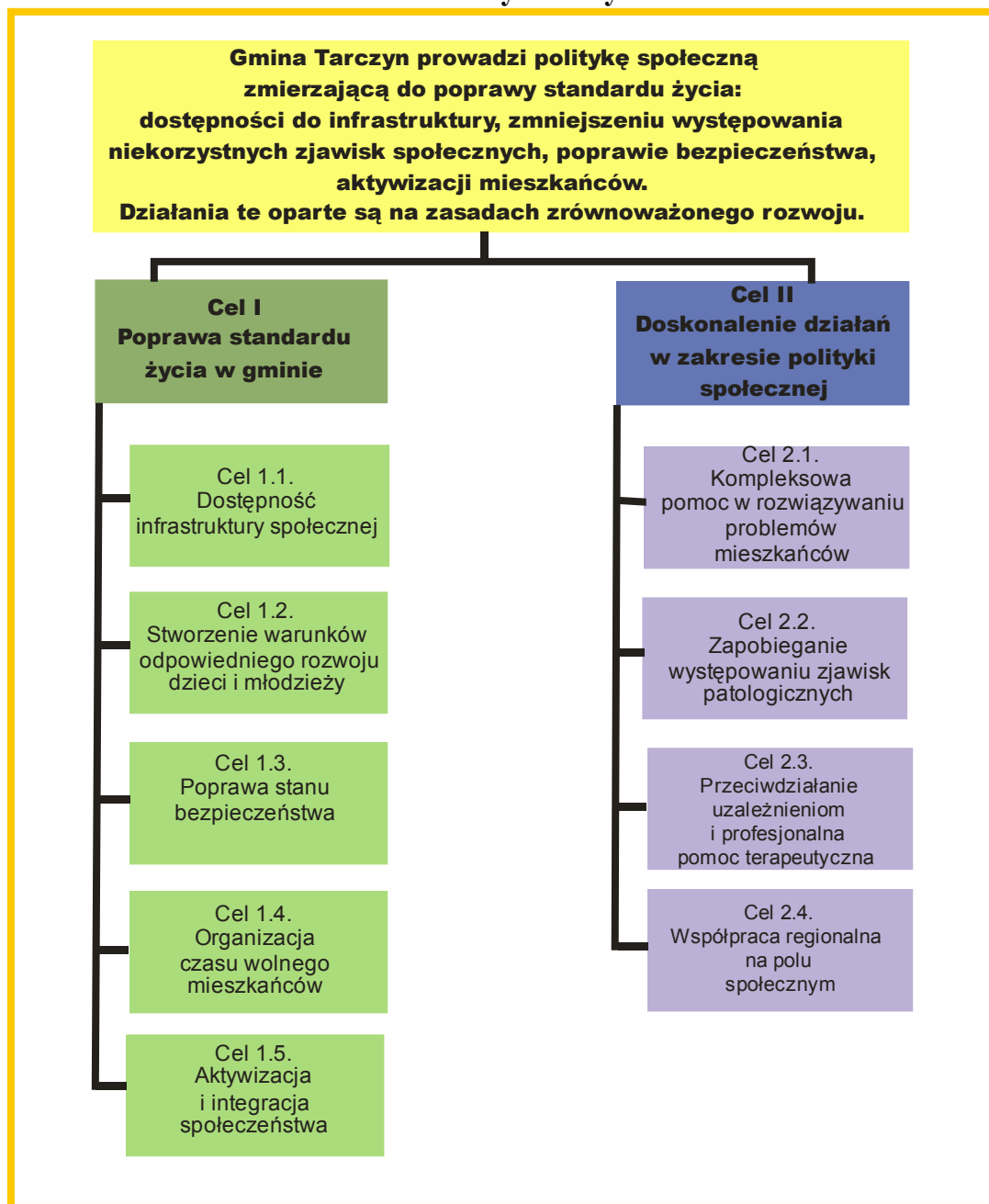
Cele strategiczne:

1. Poprawa standardu życia w gminie
2. Doskonalenie działań w zakresie polityki społecznej

Cele pośrednie:

1. Poprawa standardu życia w gminie
 - 1) Dostępność infrastruktury społecznej
 - 2) Stworzenie warunków dla odpowiedniego rozwoju dzieci i młodzieży
 - 3) Poprawa stanu bezpieczeństwa
 - 4) Organizacja czasu wolnego mieszkańców
 - 5) Aktywizacja i integracja społeczeństwa
2. Doskonalenie działań w zakresie polityki społecznej
 - 1) Kompleksowa pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkańców
 - 2) Zapobieganie występowaniu zjawisk patologicznych
 - 3) Przeciwdziałanie uzależnieniom i profesjonalna pomoc terapeutyczna
 - 4) Współpraca regionalna na polu społecznym

Schemat Celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn

Opis celów strategicznych

Poprawa standardu życia w gminie

Poprzez realizację tego celu rozumie się kompleksowe rozwiązanie problemów społecznych występujących w gminie. Rozwój ma dotyczyć zarówno poprawy bazy, wyposażenia i dostępności infrastruktury społecznej, poprawy bezpieczeństwa oraz działań organizacyjnych podnoszących kondycję społeczną. Realizacja celu jest możliwa poprzez wykonywanie zadań inwestycyjnych i organizacyjnych. Zadania inwestycyjne realizowane będą głównie przez władze gminy. Do zadań tych należą,

np.: poprawa warunków lokalowych, wyposażenia i funkcjonowania placówek użyteczności publicznej, zapewnienie dostępu do obiektów sportowych i rekreacyjnych, poprawa bezpieczeństwa poprzez doposażenie Policji i OSP, tworzenie świetlic i klubów wiejskich oraz ich nowoczesne wyposażenie, itp.. Zadania organizacyjne to: doskonalenie pracy instytucji społecznych w gminie, zapewnienie mieszkańcom właściwej opieki medycznej, organizacja zajęć pozalekcyjnych oraz czasu wolnego mieszkańców, rozwój zasobów ludzkich (zorganizowanie poradnictwa, kursów i szkoleń dla zainteresowanych rolników, osób bezrobotnych, przedsiębiorców), wdrożenie programów profilaktycznych przeciw niekorzystnym zjawiskom społecznym i uzależnieniom, organizacja życia kulturalnego, pomoc sąsiedzka, itp.. W realizację zadań organizacyjnych powinny włączyć się wszystkie instytucje społeczne działające w Gminie oraz mieszkańcy.

Doskonalenie działań w zakresie polityki społecznej

Cel ten zakłada prowadzenie dalszych działań pomocowych dla osób potrzebujących oraz dla osób zagrożonych, z różnego powodu, wykluczeniem społecznym. W ramach zadań własnych i zadań zleconych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarczynie udziela świadczeń pieniężnych lub pomocy rzeczowej dla osób: ubogich, bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, ofiar przemocy itp. oraz monitoruje środowiska rodzinne w gminie.

Celem jest poprawienie ogólnej kondycji społecznej Gminy Tarczyn poprzez zasadnicze ograniczenie występowania patologii w środowisku rodzinnym, a więc:

- pomoc osobom uzależnionym – przeciwdziałanie występowaniu zjawiska alkoholizmu i narkomanii oraz zapobieganie ich skutkom,
- zagwarantowaniu bezpieczeństwa i pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą domową, itp.,
- zapobieganie zjawisku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która może stać się przyczyną innych dysfunkcji.

Efektywna pomoc zakłada dostęp do poradnictwa, pomocy psychologicznej i prawnej mieszkańcom gminy.

Kompleksowa pomoc społeczna powinna być oparta na współpracy wszystkich instytucji i stowarzyszeń działających na terenie gminy oraz na stałym doskonaleniu i kształceniu kadry placówek sfery społecznej.

Opis celów pośrednich

Dostępność infrastruktury społecznej

Na poprawę standardu życia w gminie ma wpływ jakość świadczonych usług przez instytucje sfery społecznej, w tym: oświatę, służbę zdrowia ale także administrację. Mieszkańcom gminy należy zapewnić dostęp do fachowej i szybkiej obsługi administracyjnej, opieki zdrowotnej i oświaty, ale ważne jest również umożliwienie korzystania m.in.: obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz kulturalnych.

Stworzenie warunków dla odpowiedniego rozwoju dzieci i młodzieży

Założeniem głównym jest stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju dzieci

i młodzieży, poprzez podjęcie działań umożliwiających im lepszy dostęp do nauki, kultury, sportu, właściwie zagospodarowanego czasu wolnego. Dlatego też ważne jest podjęcie na terenie Gminy Tarczyn następujących działań:

- stałe podnoszenie poziomu nauczania poprzez szkolenia nauczycieli i dostęp do nowoczesnych metod nauczania,
- odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w zależności od wieku i indywidualnych predyspozycji (plac zabaw, obiekty rekreacyjne, świetlice środowiskowe, zajęcia pozalekcyjne, w tym: koła zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, uczniowskie kluby sportowe itp.),
- zagwarantowanie odpowiednich warunków nauki dla dzieci niepełnosprawnych (usuwanie barier architektonicznych, indywidualne programy nauczania) i ich odnalezienie się w społeczeństwie,
- oferowanie dzieciom z różnymi problemami fachowej pomocy terapeutycznej.

Działania te wpłyną na poziom wykształcenia i dalszą edukację młodzieży oraz zwiększą ich szansę na rynku pracy. Realizacja celu powinna zapewnić dobry start w przyszłość dla dzieci mniej zdolnych, niepełnosprawnych, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych czy biedniejszych.

Poprawa stanu bezpieczeństwa

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców może być realizowana poprzez:

- doposażenie jednostek OSP działających w gminie,
- ulepszanie systemu komunikowania się, tzn. wykonywanie niezbędnych remontów dróg, budowie chodników i oświetlenia ulicznego oraz wykonanie niezbędnych udogodnień w budynkach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- wspieranie działań Policji,
- monitoring w szkołach i na terenie gminy.

Jednostki Policji i OSP powinny współdziałać z innymi instytucjami społecznymi w gminie i wspierać je w realizowaniu programów prewencyjnych.

Organizacja czasu wolnego mieszkańców

Podjęcie działań zmierzających do organizacji czasu wolnego mieszkańców gminy powinno przynieść efekty w postaci spadku występowania patologii społecznych, poprawy kondycji fizycznej. Do zadań z tego zakresu należy organizacja życia kulturalnego (powstawanie świetlic wiejskich i klubów, wyposażenie bibliotek, organizacja imprez kulturalnych, festynów rodzinnych itp.) oraz aktywnego wypoczynku (zapewnienie dostępu do obiektów rekreacyjnych i sportowych, wytyczenie ścieżek turystyki pieszej i rowerowej, organizacja boisk).

Aktywizacja i integracja społeczeństwa

Zadaniem samorządu Gminy Tarczyn jest wspieranie takich działań mieszkańców, które mają na celu aktywizację życia społecznego w gminie. Należą do nich, np.: wspomaganie stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i organizacji pożytku publicznego, promowanie idei wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej, wspieranie inicjatyw mieszkańców (zrzeszenie mieszkańców w celu realizacji wspólnych zadań), promowanie powstawania m.in.: kół gospodyń wiejskich, zespołów folklorystycznych,

klubów i sekcji sportowych, rekreacyjnych, itp. promowanie lokalnego folkloru, dbałość o dziedzictwo historyczne i kulturowe regionu.

Kompleksowa pomoc społeczna w rozwiązywaniu problemów mieszkańców

Kompleksowa pomoc społeczna powinna być oparta na współpracy wszystkich instytucji i stowarzyszeń działających na terenie gminy oraz na stałym doskonaleniu i kształceniu kadry placówek sfery społecznej.

W ramach realizacji tego celu powinna być kontynuowana oraz poszerzana działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. GOPS ma obowiązek wypełniać swoje zadania statutowe tj. prowadzenie działań pomocowych dla osób potrzebujących, dla zagrożonych wykluczeniem społecznym, dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami. W ramach zadań własnych i zadań zleconych GOPS udziela świadczeń pieniężnych lub pomocy rzeczowej dla osób: ubogich, bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, ofiar przemocy itp..

Zapobieganie występowaniu zjawisk patologicznych

Zapobieganie niekorzystnym zjawiskom społecznym może być realizowane poprzez:

- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie przyczyn i skutków występowania patologii oraz możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy,
- łagodzenie psychospołecznych skutków bezrobocia i ubóstwa,
- prowadzenie monitoringu środowisk dysfunkcyjnych: zagrożonych alkoholizmem, przemocą, itp.

Przeciwdziałanie uzależnieniom i profesjonalna pomoc terapeutyczna

Głównym założeniem celu jest stworzenie w Gminie skutecznego programu przeciwdziałania uzależnieniom poprzez:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii skierowanych do dzieci i młodzieży oraz do mieszkańców gminy,
- skuteczna pomoc dla osób uzależnionych,
- specjalistyczne poradnictwo i pomoc dla członków rodzin osób uzależnionych.

W efekcie zakłada się ograniczenie zjawisk patologicznych w środowisku domowym spowodowanych alkoholizmem, np. przemocy w rodzinie, bezradności życiowej i innych. Wszelkie instytucje i organizacje społeczne (GOPS, GKRPA, Policja, szkoły, służba zdrowia) powinny współdziałać w tym przedsięwzięciu, prowadzić poradnictwo oraz pomoc w ramach swych kompetencji. Działania te powinny przynieść efekty w postaci zwiększenia świadomości społecznej na temat uzależnień oraz poprawić kondycję osób i rodzin mających takie problemy.

Współpraca regionalna na polu społecznym

Ważnym elementem świadczenia efektywnej i kompleksowej opieki jest stworzenie zintegrowanej pomocy społecznej w regionie. Większą korzyść społeczną mogą przynieść wspólne działania kilku gmin (gminy powiatu lub sąsiadujące) lub gmin i powiatu. Celem zintegrowanego systemu pomocy jest:

- podniesienie jakości pracy pracowników społecznych (szkolenia),
- ułatwienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa i pomocy dla osób

z problemami rodzinnymi, uzależnieniami i innymi (m.in.: utworzenie międzygminnych punktów konsultacyjnych, ośrodków interwencji kryzysowej, itp.)

- wspólne ubieganie się o środki pomocowe.

Takie działania powinny przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy i regionu.

3. Kierunki działań i zadania na lata 2007-2013

Realizacja celów głównych Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn odbywać się będzie poprzez realizację celów pośrednich w poszczególnych latach. Działania realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawione zostały na lata 2007-2013 podzielone na zadania inwestycyjne i organizacyjne.

Zadania inwestycyjne

Zadania inwestycyjne realizowane na terenie Gminy Tarczyn w latach 2007-2013 odpowiadające celowi „Dostępność infrastruktury społecznej”:

1. Projekt i budowa Gminnego Ośrodka Kultury w Tarczynie (szacunkowe koszty: 100.000 zł projekt, 4.000.000 zł budowa).
2. Budowa kompleksu rekreacyjno-sportowego (szacunkowe koszty: 15.000.000 zł)
3. Tworzenie miejsc aktywnego wypoczynku (boisk, placów zabaw, ścieżek rowerowych, parków itp.) na terenie gminy Tarczyn (szacunkowe koszty: 5.000.000 zł).
4. Rozbudowa Ośrodka Zdrowia (szacunkowe koszty: 5.000.000 zł)
5. Zakup sieci komputerowej dla Urzędu Miejskiego (szacunkowe koszty: 100.000 zł)

Zadania inwestycyjne będą realizowane ze środków własnych Budżet Urzędu Miejskiego w Tarczynie oraz przy udziale środków unijnych, w tym: RPO WM.

Zadania organizacyjne

Zadania organizacyjne zostały przyporządkowane do poszczególnych celów pośrednich „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn”.

Stworzenie warunków dla odpowiedniego rozwoju dzieci i młodzieży

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Opracowanie i wdrożenie programu promocji zdrowego stylu życia	Zadanie ciągłe	Propagowanie zdrowego stylu życia: aktywności fizycznej, odpoczynku, zdrowego żywienia. Prowadzenie profilaktyki.	Budżet Gminy NFZ Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Służba Zdrowia Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Kontynuacja działań skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz sprawiających problemy wychowawcze	Zadanie ciągłe	Kontynuacja działań GOPS, instytucji oświaty i kultury	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli i rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych (komunikacja interpersonalna)	Zadanie ciągłe	Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, profesjonalne szkolenia dla rodziców Udoskonalenie metod współpracy nauczycieli z rodzicami Identyfikacja potrzeb i problemów związanych z uzależnieniem	Budżet Gminy GKRPA	Burmistrz Tarczyna GKRPA Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie Placówki oświatowe Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Poprawa stanu bezpieczeństwa

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Poprawa bezpieczeństwa w gminie	Zadanie ciągłe	Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego (przeprowadzenie modernizacji infrastruktury drogowej), bezpieczeństwa mieszkańców (monitoring, doposażenie jednostek OSP)	Budżet Gminy	Policja Straż Miejska Jednostki OSP Placówki oświatowe

Organizacja czasu wolnego mieszkańców

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Kontynuacja kalendarza imprez kulturalnych na terenie gminy	Zadanie ciągłe	Kultywowanie miejscowej tradycji i kultury. Upowszechnianie kultury. Zorganizowanie wolnego czasu mieszkańców. Wzrost atrakcyjności gminy.	Budżet Gminy	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Organizacja zajęć pozalekcyjnych	Zadanie ciągłe	Zorganizowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży. Zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi.	Budżet Gminy	Burmistrz Tarczyna Placówki oświatowe i kulturalne Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Aktywizacja i integracja społeczeństwa

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Popularyzacja idei wolontariatu	Zadanie ciągłe	Poprawa dostępu do informacji dla zainteresowanej zdobywaniem doświadczenia młodzieży. Zwiększenie aktywności młodzieży. Pomoc najbardziej potrzebującym.	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Wspieranie inicjatyw mieszkańców gminy	Zadanie ciągłe	Wspieranie wszelkich inicjatyw mających na celu poprawę warunków życia w gminie. Aktywizacja i integracja społeczeństwa.	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Kompleksowa pomoc w rozwiązywaniu problemów mieszkańców

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Kontynuacja działań z zakresu pomocy społecznej dla osób potrzebujących wsparcia przez GOPS	Zadanie ciągłe	Dalsze działania pomocowe dla osób potrzebujących (ubogich i bezrobotnych) oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (niepełnosprawnych, chorych, itp.).	Budżet Państwa Budżet Gminy	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Opracowanie i wdrożenie programu podnoszenia kwalifikacji pracowników pomocy społecznej	Zadanie ciągłe	Podniesienie jakości usług oraz skuteczniejsze działania pracowników GOPS.	Budżet Gminy Budżet PCPR Fundusze pomocowe UE i inne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie
Wyrównywanie szans rozwojowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe	Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji, sportu i kultury. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.	Budżet Gminy PFRON Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Służba Zdrowia Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Zapobieganie występowaniu zjawisk patologicznych

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Opracowanie i wdrożenie systemu reagowania na niekorzystne zjawiska społeczne	Zadanie ciągłe	Stworzenie komórek odpowiedzialnych za monitorowanie sytuacji np. w rodzinach patologicznych. Ograniczenie zjawisk patologicznych w środowisku domowym. Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach.	Budżet Gminy	Burmistrz Tarczyna Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Podejmowanie działań na rzecz złagodzenia skutków ubóstwa	Zadanie ciągłe	Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i innymi organizacjami w celu pomocy ubogim.	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Zapobieganie i ograniczanie zjawiska bezdomności	Zadanie ciągłe	Prowadzenie monitoringu sytuacji mieszkaniowej osób ubogich lub innych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rozwój budownictwa socjalnego.	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Przeciwdziałanie uzależnieniom i profesjonalna pomoc terapeutyczna

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Kontynuacja zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi	Zadanie ciągłe	Kontynuacja działań GKRPA. Realizacja zadań wynikających z „Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi”.	Budżet Gminy GKRPA Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna GKRPA Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Kontynuacja zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii	Zadanie ciągłe	Realizacja zadań wynikających z „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii”. Monitorowanie środowisk zagrożonych.	Budżet Gminy GKRPA Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna GKRPA Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Wdrażanie programów profilaktycznych przeciw uzależnieniom zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe	Prowadzenie aktywnej działalności profilaktycznej we wszystkich środowiskach. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat uzależnień.	Budżet Gminy GKRPA Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna GKRPA Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

Stworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Wprowadzenie sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.	Zadanie ciągle	Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, a także terapii rodzinnej. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry społecznej do pracy z rodziną.	Budżet Gminy Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrz Tarczyna Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
--	----------------	---	---	--

Współpraca regionalna na polu społecznym

<i>Zadania</i>	<i>Harmonogram realizacji</i>	<i>Wskaźnik osiągnięcia celu/minimum realizacyjne</i>	<i>Źródła środków</i>	<i>Partnerzy/koordynatorzy</i>
Nawiązanie współpracy z gminami regionu w celu rozwiązywania problemów społecznych	Zadanie ciągle	Współpraca międzygminna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.	Budżety Gmin współpracujących Fundusze pomocowe UE i inne	Burmistrzowie i Wójtowie Gmin współpracujących Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe
Współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy i regionu	Zadanie ciągle	Zintegrowanie działań stowarzyszeń i fundacji i innych organizacji w kierunku poprawy warunków socjalnych w gminie.	Budżet Gminy	Burmistrz Tarczyna Stowarzyszenia, fundacje i organizacje pozarządowe

4. Wdrażanie i monitoring realizacji strategii

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn” jest dokumentem otwartym, reagującym na zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn” zostanie przyjęta w formie uchwały Rady Miejskiej. Zmiany w Strategii inicjowane będą przez Burmistrza Tarczyna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji Strategii. Proponowane zmiany w Strategii będą również podlegały uchwaleniu przez Radę Miejską.

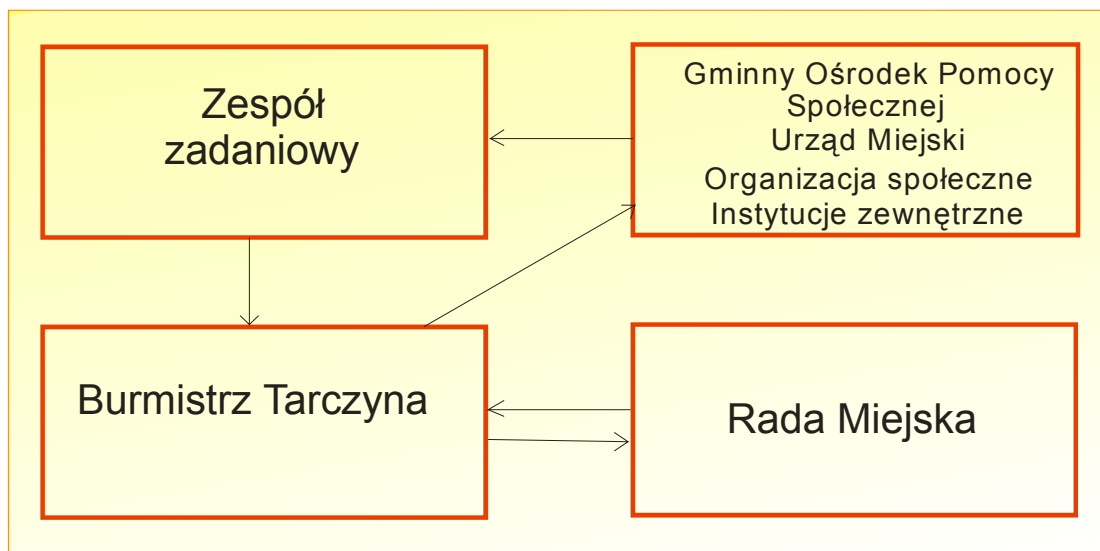
Proponowany system monitoringu prac nad Strategią zakłada:

- składanie przez Burmistrza Tarczyna – Zespół Zadaniowy – corocznych sprawozdań z realizacji Strategii (na podstawie danych statystycznych i innych informacji będących w posiadaniu: GOPS, instytucji i organizacji oraz grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi

celami realizacji Strategii).

- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej oraz weryfikacja działań i zadań na corocznych zebraniach Rady Miejskiej,
- sporządzanie rocznych sprawozdań oraz przekazywanie ich Wojewodzie.

Schemat wdrażania i monitoringu realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Monitoring realizacji „Strategii” będzie odbywał się na podstawie poniższych wskaźników:

1. liczba i specyfikacja programów profilaktycznych prowadzonych w szkołach
2. ilość zmodernizowanych obiektów sportowych przy placówkach oświatowych
3. liczba osób korzystających ze zmodernizowanych obiektów sportowych
4. ilość i zakres podejmowanych działań w obszarze rozwoju zasobów ludzkich
5. liczba i zakres działań na rzecz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży
6. liczba osób korzystających z zorganizowanych form czasu wolnego
7. liczba osób bezrobotnych w gminie
8. ilość nowo powstałych miejsc pracy,
9. ilość osób korzystających z aktywnych form pomocy PUP
10. instytucje i organizacje współpracujące na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia
11. dostępność placówek służby zdrowia
12. liczba i zakres programów promujących zdrowy styl życia
13. liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych
14. liczba szkół objętych monitoringiem wizyjnym
15. liczba i zakres działań edukacyjnych prowadzonych w społeczeństwie
16. liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych
17. liczba przeprowadzonych szkoleń dla kadry społecznej
18. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w sprawy doskonalenia pomocy społecznej
19. liczba powstałych i specyfikacja nowo powstałych miejsc spędzania wolnego czasu,
20. liczba atrakcji (zajęć pozaszkolnych, imprez sportowych, kulturalnych itp.) organizowanych dla dzieci i młodzieży
21. liczba stałych imprez w kalendarzu gminnym

22. liczba inicjatyw z zakresu promowania i wyrobienia nawyku aktywnego wypoczynku rodzinnego
23. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w organizację czasu wolnego mieszkańców powiatu
24. liczba realizowanych projektów wsparcia dziecka i rodziny
25. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w sprawy pomocy dziecku i rodzinie
26. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w sprawy wspierania osób z problemami społecznymi
27. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w sprawy osób zagrożonych marginalizacją społeczną
28. ilość zlikwidowanych barier architektonicznych i komunikacyjnych w budynkach użyteczności publicznej
29. liczba dzieci niepełnosprawnych kształcących się w szkołach ogólnodostępnych, mających nauczanie indywidualne, uczęszczających do szkół specjalnych
30. liczba instytucji i stowarzyszeń zaangażowanych w sprawy osób niepełnosprawnych
31. liczba stowarzyszeń i fundacji działających w gminie
32. współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi

5. Potencjalne źródła finansowania

Podstawowymi źródłami środków, z których mogą korzystać samorzady dla realizacji programów pomocy społecznej są:

- środki wewnętrzne – budżety samorządów gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- środki zewnętrzne:
 - Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
 - Fundusz Pracy,
 - fundusze pomocowe (fundusze strukturalne, fundusze sektorowych programów pomocowych),
 - rezerwa „uwłaszczeniowa”,
 - pożyczka z Banku Rozwoju Rady Europy.

Wybór możliwości dofinansowania zadań społecznych w Załączniku Nr 1.

6. Wykaz materiałów źródłowych

Przy opracowywaniu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tarczyn” skorzystano z następujących publikacji i dokumentów:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013
- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego

- Roczniki Statystyczne Województwa Mazowieckiego
- Polityka Społeczna. Biblioteka Pracownika Socjalnego, red. A.Rajkiewicz
- Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy społecznej, D.Lalak, T.Plich
- Słownik socjologiczny
- Polityka społeczna
- Strategia Rozwoju Gminy Tarczyn, Tarczyn 2000
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Tarczyn na lata 2004-2013, Tarczyn 2004
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Piaseczyńskiego

Fundusze i programy wspierające pomoc społeczną Potencjalne możliwości finansowania lub wspomaganie działań społecznych prowadzonych na terenie gminy

Fundusze i programy wspierające pomoc społeczną:

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) – jest najważniejszym instrumentem Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich. EFS wspiera działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Środki Europejskiego Funduszu Społecznego przeznacza się w Polsce na realizację zadań m.in. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy – od roku 2004 Polska stała się beneficjentem pomocy w ramach tych mechanizmów. Środki z tych źródeł możliwe do uzyskania do roku 2009 – mają przyczynić się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Projekty finansowane z tych środków powinny być zbieżne z wszystkimi projektami realizowanymi w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz innych przedsięwzięć finansowanych przez Unię Europejską. W dziedzinie społecznej wyróżniono priorytety:

- rozwój zasobów ludzkich – promowanie wykształcenia i szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, rozwój zasobów kadrowych na poziomie regionalnym, doskonalenie wiedzy i umiejętności zawodowych pracowników administracji powiatowej i gminnej,
- opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem – podniesienie poziomu życia przez wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie opieki zdrowotnej, programy wspierające zdrowie rodziny, promocja zdrowia i profilaktyki, zapobieganie przestępczości wśród dzieci i młodzieży, integracja społeczna dzieci niepełnosprawnych.

Program Access – inicjatywa Unii Europejskiej, mająca na celu wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Program ma wspierać działania organizacji pozarządowych i organizacji nie nastawionych na zysk w dwóch głównych obszarach:

działania ułatwiające proces przyjmowania i wdrażania prawodawstwa UE w dziedzinach: ochrona środowiska i rozwój społeczno-gospodarczy,
działania w sferze polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych marginalizacją grup społecznych.

Bank Rozwoju Rady Europy – udziela pożyczek na finansowanie projektów o znaczeniu społecznym. Bank posiada specjalne fundusze, z których dotowane są stopy procentowe kredytów udzielonych m.in. na:

- tworzenie nowych miejsc pracy w regionach upośledzonych (zwłaszcza w małych i średnich przedsiębiorstwach),
- rozwój infrastruktury w sektorach: ochrony środowiska, szkolnictwa i służby zdrowia,
- wydatki związane z katastrofami i klęskami naturalnymi (usuwanie skutków powodzi i budowa ochrony przeciwpowodziowej),
- pozostałe projekty: pomoc uchodźcom, budowę mieszkań dla rodzin o niskich dochodach, renowację zamków z przeznaczeniem na hotele i centra kulturalne.

Instytucje pożytku publicznego:

Polski Czerwony Krzyż – głównym zadaniem PCK jest uzupełnianie opiekuńczej roli Państwa, wynikającej z Ustawy o pomocy społecznej. Pomoc socjalna trafia rocznie do ponad 200.000 osób i pochodzi od darczyńców. Do całorocznych form działania PCK należą:

- dożywianie – w placówkach i ośrodkach PCK, stołówkach szkolnych, barach wydawane są ciepłe posiłki lub paczki z podstawowymi produktami żywnościowymi,
- pomoc doraźna – zbieranie i przekazywanie potrzebującym: odzież, sprzęt gospodarstwa domowego, środki czystości i higieny, meble,
- działalność ośrodków PCK: noclegowi, domów pobytu dziennego, domów interwencji kryzysowej dla maltretowanych kobiet z dziećmi, świetlic terapeutycznych i integracyjnych.
- opieka nad chorymi w domu – wykonywana przez przeszkolone Siostry PCK do sprawowania

opieki nad chorymi i niepełnosprawnymi w ich domach. Umowy na świadczenie tych usług zawierają zarządy PCK różnych szczebli z samorządami terytorialnymi.

Polski Komitet Pomocy Społecznej – „PKPS” powstał w 1958 roku i jest stowarzyszeniem charytatywnym posiadającym status organizacji pożytku publicznego. Celem PKPS jest dobrowolne i bezinteresowne niesienie pomocy osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swych życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezradnym.

Programy wspierające działania na rzecz osób bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem:

Program „PIERWSZA PRACA” - podstawowym celem programu jest nie dopuszczenie do tego, aby absolwenci szkół stawali się i pozostawali bezrobotnymi. Niezbędne jest zatem zwiększenie szans absolwentów na uzyskanie pierwszego doświadczenia zawodowego. Intencją programu jest pobudzenie aktywności lokalnej w projektowaniu przyszłości zawodowej, uruchomienie mechanizmów rozwiązywania lokalnych problemów społecznych poprzez angażowanie młodych osób do pracy w organizacjach pozarządowych w charakterze wolontariuszy, sprzyjanie projektom wzmacniającym zdolność do samodzielnego poruszania się po rynku pracy, do samokształcenia i kreatywności. Program obejmuje 5 segmentów:

- małe i średnie przedsiębiorstwa,
- samozatrudnienie,
- kształcenie,
- wolontariat,
- informacja, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

Program „ABSOLWENT” – organizowany przez urzędy pracy program pomagający w starciu zawodowym absolwentom szkół wyższych. Program wykorzystuje środki z Funduszu Pracy.

Program „JUNIOR” – celem programu jest aktywizacja zawodowa młodych osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem środków z Funduszu Pracy i Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program zakłada udział trenera pracy odpowiadającego za przygotowanie osoby niepełnosprawnej do podjęcia pracy.

Program „50 PLUS” – zakłada konieczność podwyższenia produktywności i konkurencyjności osób zdolnych do pracy, podjęcia zdecydowanych działań w celu utrzymania i przywracania do zatrudnienia osób w wieku powyżej 50 lat. Przewiduje się, że realizacja celów programu przyczyni się do zaktywizowania rocznie około 50-80 tys. osób bezrobotnych oraz pobierających zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Do najpoważniejszych funduszy unijnych wspierających edukację należą:

SOCRATES – jego zadaniem jest rozszerzanie współpracy europejskiej w dziedzinie edukacji, która obejmuje dzieci, młodzież i dorosłych. Przystąpienie Polski do programu SOCRATES nastąpiło w marcu 1998 roku. Komponentami programu SOCRATES są:

- COMENIUS - wspiera inicjatywy mające na celu podniesienie jakości edukacji szkolnej i promowanie świadomości wymiaru europejskiego w procesach edukacyjnych, czyli pomaga w kształtowaniu poczucia przynależności do szerszej i otwartej na świat społeczności europejskiej.
- ERASMUS – jego celem jest podnoszenie poziomu kształcenia i wzmacnianie jego europejskiego wymiaru w szkołach wyższych. W Polsce prawo uczestnictwa w programie Erasmus mają państwowe i prywatne szkoły wyższe wpisane do rejestru Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, kształcące studentów na poziomie licencjackim, inżynierskim, magisterskim, doktoranckim.
- LEONARDO DA VINCI - program stworzony z myślą o promocji i poprawie jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Program ten jest kontynuacją wcześniejszych programów UE w zakresie: wstępnego kształcenia zawodowego, kształcenia ustawicznego, kształcenia otwartego i na odległość, doskonalenia umiejętności językowych, wspierania współpracy uczelni i przedsiębiorstw w zakresie transferu nowych technologii oraz wyrównywania szans dostępu różnych grup społecznych do rynku pracy.

Program MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU – składa się z pięciu części – akcji – różniących się rodzajem wspieranej działalności:

- Akcja 1: Młodzież dla Europy: Wymiana Młodzieży, Inicjatywy Młodzieżowe, Projekty demokracji Młodzieżowej.
- Akcja 2: Wolontariat Europejski - umożliwia młodym kilkumiesięczne wyjazdy za granicę do pracy społecznej.
- Akcja 3: Młodzież w świecie - projekty związane z wymianą i współpracą z regionami leżącymi poza UE
- Akcja 4: Systemy wspierania młodzieży – działania skierowane do młodzieży jak i osób pracujących z młodymi ludźmi, promujące aktywne obywatelstwo (szkolenia, seminaria, staże)
- Akcja 5: Wsparcie europejskiej współpracy w zakresie problematyki i działań młodzieżowych – działania wspierające dialog strukturalny pomiędzy młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą i w organizacjach młodzieżowych, a osobami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową

TEMPUS - jest programem wspierającym współpracę między uczelniami z krajów UE i z krajów partnerskich, a także pomagającym w podnoszeniu jakości kształcenia i reformy w sektorze szkolnictwa wyższego poprzez pomoc w realizacji różnorodnych przedsięwzięć w sferze szkolnictwa wyższego (wielostronne projekty międzynarodowe, mobilność).

Pozarządowe instytucje i fundacje wspierające działania w sferze polityki społecznej

Organizacje pozarządowe, zwane również „trzecim sektorem”, skupione wokół różnorodnych problemów życia społecznego stanowią jeden z filarów współczesnych społeczeństw demokratycznych. Niektóre organizacje mają charakter pojedynczych działań (lokalne), inne mają bardziej rozbudowane struktury w postaci oddziałów terenowych.

Poniżej przedstawiono kilka najbardziej znanych organizacji działających w Polsce.

Caritas - największa organizacja charytatywna związana z Kościołem Katolickim (Cariats Polska posiadająca strukturę diecezjalną) i realizująca swą pomoc w kraju i zagranicą. Do najważniejszych obszarów zaangażowania Caritas należą problemy dotyczące:

- kryzysu środowiska rodzinnego,
- przeprowadzania leczenia i rehabilitacji, oraz leczenia uzależnień (narkomani),
- problemów osób ubogich i bezdomnych, a także imigrantów i uchodźców,
- pomocy dla ofiar klęsk żywiołowych,
- pomocy dla osób starszych – stworzono tzn. Stacje Opieki Caritas (placówki opieki pielęgnacyjnej nad starszymi osobami chorymi i niepełnosprawnymi),
- pomocy dla osób bezrobotnych – realizowano projekt „Aktywizacja personalna, zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych”. W ramach struktur Caritas diecezjalnych powstają tzw. BAB-y, czyli Biura Aktywizacji Bezrobotnych.

Działalność Caritas Polska jest prowadzona programowo i profesjonalnie, natomiast poszczególne parafie kościelne prowadzą akcje organizujące pomoc dla swoich parafian okazjonalnie.

MONAR – stowarzyszenie (założone przez Marka Kotańskiego), które od 1981 roku prowadzi szereg działań profilaktycznych propagujących życie bez narkotyków, promocję zdrowia (przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wirusa HIV i innych chorób zakaźnych) i przeciwdziałanie kryminalizacji. MONAR prowadzi prace środowiskowe, Świetlice Socjoterapeutyczne, programy edukacyjne i alternatywne. Główne obszary działalności Monaru:

- programy dla osób aktywnie zażywających narkotyki, ukierunkowane na poprawę ich sytuacji zdrowotnej i socjalnej oraz programy redukcji szkód spowodowanych używaniem narkotyków. MONAR oferuje osobom z problemem narkotykowym pomoc specjalistyczną w zakresie: konsultacji, poradnictwa, terapii indywidualnej i grupowej oraz detoksykację, pomoc ambulatoryjną oraz stacjonarną terapię i rehabilitację dla osób uzależnionych.
- pomoc dla osób bezdomnych, samotnych, chorych terminalnie. „Ruch Wychodzenia z Bezdomności MARKOT” – założony został w ramach Stowarzyszenia MONAR w roku 1993 i adresowany jest do ludzi bezdomnych, samotnych, skrzywdzonych społecznie, ofiar przemocy domowej i niepełnosprawnych społecznie. W chwili obecnej istnieją w Polsce 62

domy Markot, w roku 2003 z ich pomocy skorzystało ponad 15 000 osób.

- pomoc dla osób opuszczających zakłady karne, żyjących na marginesie życia – wykluczonych społecznie. MONAR we współpracy z Centralnym Zarządem Służb Więziennych prowadzi programy w placówkach penitencjarnych oraz oferuje pomoc terapeutyczną osobom opuszczającym zakłady karne.

Fundacja Domy Wspólnoty Chleb Życia powstała z inspiracji siostry Małgorzaty Chmielewskiej. Jednym z zasadniczych celów działania Fundacji jest poprawa sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cele realizuje się poprzez:

- wspieranie edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży pochodzących z ubogich środowisk wiejskich. Stworzony został system stypendialny i oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów gimnazjów i liceów,
- organizowanie szkoleń umiejętności zawodowych oraz miejsc pracy, zarówno dla mieszkańców domów Wspólnoty jak i mieszkańców okolicznych wsi,
- działania na rzecz Domów Wspólnoty Chleb Życia i ich mieszkańców (osób bezdomnych).

Fundacja dla Polski – jej zadaniem jest działanie na rzecz rozwoju polskich organizacji pozarządowych. Fundacja wspiera nowatorskie projekty w dziedzinie pomocy społecznej, oświaty, kultury i rozwoju lokalnego. W ramach Fundacji dla Polski działają m.in.:

- Program Rozwoju Regionalnego i Lokalnego – wspiera rozwój produkcji i sprzedaży produktów regionalnych, co wzmacnia lokalne rynki pracy oraz rozwój regionów.
- Polsko-Francuski Fundusz Współpracy – współpracuje w dziedzinie kształcenia zawodowego (podstawowego i ustawicznego), na zasadach partnerskiej współdziałania z przedsiębiorstwami oraz z samorządami obu krajów.
- Fundusz Krzyś – ma na celu poprawę warunków życia dzieci przebywających w Domach Małych Dzieci.
- Program Dzieci Ulicy - adresowany do lokalnych organizacji pozarządowych prowadzących pracę środowiskową z dziećmi i młodzieżą, dla których ulica stała się miejscem życia

Polska Akcja Humanitarna – współpracuje z organizacjami pozarządowymi i agendami ONZ przy realizacji swoich zadań statutowych, zarówno w Polsce i zagranicą. Akcja pomaga głównie uchodźcom. W Polsce najbardziej znany jest program dożywiania dzieci w szkołach i świetlicach – Pajacyk (prowadzony od 1998 roku). Fundacja stara się poprawić sytuację bytową dzieci, ich warunki życia i nauki. Pomoc polega na finansowaniu obiadów dla dzieci, które nie są objęte pomocą gmin. W ciągu 7 lat prowadzenia programu Fundacja zapewniła dla 30 tys. dzieci przeszło 900 tys. posiłków.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności – jej głównym zadaniem jest działanie na rzecz umacniania demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego oraz wspieranie gospodarki rynkowej w Polsce. Fundacja realizuje swoje cele statutowe w sposób elastyczny i otwarty. Fundacja oferuje granty oraz na inne sposoby wspomaga organizacje pozarządowe i inicjatywy lokalnych społeczności oraz młodych liderów. Działa na rzecz równych szans startu życiowego i zawodowego oraz reform w dziedzinie edukacji, administracji publicznej i służby zdrowia, a także wspiera przemiany systemowe oraz rozwój obszarów wymagających szczególnej pomocy, w tym zwłaszcza terenów wiejskich.

Fundacja im. Stefana Batorego – udziela wsparcia finansowego w ramach wyznaczonych programów na realizację projektów z dziedzin: nauka, społeczeństwo obywatelskie, medycyna, zdrowie, środowisko, kultura i organizacje pozarządowe.

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży - przyznaje dotacje na programy prewencyjno-rozwojowe dla dzieci i młodzieży.

Fundacja Brata Alberta – zajmuje się opieką nad ludźmi chorymi, starszymi, ubogimi oraz znajdującymi się na marginesie życia. Fundacja oferuje schronienie, posiłek, opiekę lekarską.

„Porozumienie Bez Barrier” – pomaga łamać stereotypy oraz bariery utrudniające osobom z upośledzeniem fizycznym i psychicznym życie w społeczeństwie.

Fundacje pomagające w ratowaniu zdrowia i życia dzieci to m.in.: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Fundacja Jolanty Kwaśniewskiej, Fundacja TVN „nie jesteś sam”, Fundacja Polsat.